

Антропософски вести

Брой 92
АДВЕНТ
НОЕМВРИ 2025 г.

ИЗДАВА СЕ ОТ АНТРОПОСОФСКОТО ОБЩЕСТВО В БЪЛГАРИЯ

Антропософията е път на познание и себеразвитие, който обхваща сферите на философията и науката, изкуството и социалния ред, предлага духовно-научни методи за развитие на истинско осъзнаване на реалността, дава обективно обяснение за човешката и световна еволюция. Основателят – д-р Рудолф Щайнер (1861 – 1925 г.) предоставя на всяка индивидуалност в пълна свобода обективно да изследва и провери фактите, изнесени от него за видимия и невидимия свят.

СЪДЪРЖАНИЕ

2. Моето доверие към Духовния свят е безгранично
3. Всяка пионерска работа е трудна
5. Чудото се случва в нас самите
9. Промени чрез страдания и кризи
10. Съвместното хармонично действие
11. Да обединим силите си за работата с Михаил
13. Предизвикателствата, които Рудолф Щайнер ни е оставил
19. Реабилитацията на Каин
21. За Луната, мистерията на среброто и сребърната вода
22. Седмограмата на майсторите
24. Новини и съобщения
24. Антропософски групи в България

Ученикът застава пред вратата на Духовния Храм, след като премина през първите три седмици на Адвента: през физическата, етерната и астралната обвивка, и преодолее изкушаващи сили. Духовният храм не е нещо друго, освен собственият му Висш Аз. На тази степен на развитие човек трябва вече да притежава в значителна степен Мъдростта, която е основната добродетел в последната седмица на Адвента. Рудолф Щайнер казва, че той научава какво трябва да прави със съкровено знание, как да го употребява, за да служи на човечеството. Отсега нататък всичко е предоставено на неговата отговорност и той научава съвсем самостоятелно да открива какво трябва да направи.

Сергей Прокофиев

Скъпи читатели, вестник „Антропософски вестник“ има своята съдба, своята биография и своите създатели. В този брой ви представяме тримата учредители на вестника, които вие добре

познавате от техните публикации. Диана Демирева, Георги Акабалиев и Недялко Абаджиев отговарят на въпросите, които ние им зададохме, за да ги доближим до вас.

Моето доверие към Духовния свят е безгранично

интервю
с Георги Акабалиев

1. Каква беше идеята за създаването на „Антропософски вестник“?

През 1999 г. импулсите, свързани с обединяването ни в национално сдружение, достигнаха до определена зрялост. И когато Диана Демирева дойде да ме пита дали е възможно да издаваме вестник, аз посрещнах нейното желание с голяма радост. По онова време мобилните телефони бяха рядкост, Интернет тъкмо навлизаше в живота на хората, а хартиените вестници се четяха и имаха стойност. Един наш антропософски вестник можеше да предоставя на всички информация за това, какво е станало и какво ще става в тези наситени с антропософски събития години и в същото време щеше да усилва усещането на отделните антропософи за цялостност на антропософския живот в България. И така поканихме Недялко Абаджиев да ни помогне с оформлението, Диана Демирева се зае с осигуряване на съдържанието, аз с ошрифтяването и печата. Вестникът пое по своя път – оттогава досега, а надявам се и в бъдеще.

2. Вие сте единственият от тримата създатели на вестника, който не го е напуснал никога. Как постигнахте това?

В духовно-душевен смисъл това е така, но чисто физически имаше период, в който не съм се занимавал с вестника. След учредяването на Антропософското общество в България ние предоставихме съдбата на вестника в ръцете на Управителния съвет на Обществото. След кратка пауза вестникът започна отново да излиза, но вече като официален орган на Антропософското общество. Редактор на съдържанието стана отново Диана, само че този път Ботушарова. През 2006-та предадохме вестника на изцяло нов екип. Този нов екип направи съществени подобрения – първо увеличи обема с доста повече страници и второ промени формата на вестника такъв, какъвто го имаме и досега, полу-списание полу-вестник. Антропософски вестник никога досега в своята история не е имал платени сътрудници. Но доброволната работа предполага, че хората се присъединяват, когато имат желание и възможност и се оттеглят, когато нямат възможност или не искат да останат. Така и вестникът се върна отново при мен през 2012 г. Просто нямаше кой да го ошрифтява и аз се заех да го правя. В контекста на въпро-

са може да се каже, че не е постижение, а необходимост. Аз се радвам, че съм направил толкова много броеве на Антропософски вестник, но честно казано бих се зарадвал и ако се появи някой, който би искал да ме замести!

3. Реализирана ли е първоначално заложената цел?

Според мен първите броеве повлияха положително върху настроението на много антропософи, което в крайна сметка доведе до успешното учредяване на Антропософското общество в България. В тези броеве ще намерите и външно историческите факти за събитията, които доведоха до това учредяване. След учредяването вестникът, вече като официален печатен орган на Обществото, освен новинарската си роля постепенно стана също и източник на антропософско познавателно съдържание. Може да се каже, че ние се придържаме към тази цел.

4. Доволен ли сте от сегашното състояние на вестника?

Да, наистина съм доволен. И не само съм доволен, но се и радвам, че във вестника, особено през последните години, има все повече и повече материали от български автори. Скъпи читатели, ако имате нещо, което искате да бъде чуто, изпратете го в Антропософски вестник. Ние сме вашият вестник.

5. Има ли неща, които биха могли да се подобрят, развият или да се въведе нещо ново по отношение на вестника?

Това е по-скоро въпрос към читателите на Антропософски вестник. Мисля, че ние сме готови да разгледаме всяко предложение, забележка или препоръка.

6. Винаги ли сте готов да продължите напред или понякога ви се иска да започнете отначало?

Надявам се, че нямам стереотип за това, винаги е възможно и едното и другото.

7. Една от сферите на дейност, която се радва на вашата отдаденост е биодинамичното земеделие. Защо е толкова важно за вас?

За мен е важно не в някакъв личен план, а защото е важно за хората и за обществото като цяло. Биодинамичното земеделие е земеделието на бъдещето. На някой може да му звучи като лозунг, на друг може да му звучи претенциозно, но е истина. Тази истина застана пред мен, когато за пръв път, преди около 30 години, прочетох лекциите от земеделския курс на Рудолф Щайнер. Аз не съм практикуващ земеделец, но съм пораснал на село и имам здрава връзка с почвата, от която прорастват почти всички растения на Земята. Не се съмнявам, че бавно и постепенно в хода на времето всички форми на земеделие ще се влеят и съеди-

нят с биодинамичното земеделие. Въпреки агресивните опити на големите фармацевтични и химически корпорации, подобни на Монсанто и Байер, да блокират тези процеси. Хората, които са будни и могат да наблюдават и възприемат света обективно, са в състояние да си изработят и усещане за това, кое в света е истинско. А това, което дава на света биодинамичното земеделие, и като продукция, и като социални отношения, е истинско.

8. Как се справяте с толкова много антропософски ангажименти?

Благодаря за оценката, че се справям! Но когато съм се справял, има две неща, които са за мен от особена важност. Първо е доверието към Духовния свят. Ако делото, с което съм се захванал, е добро, то аз имам огромно доверие към Духовния свят, че ще получи подкрепа. Може да се каже дори, че моето доверие към Духовния свят е почти безгранично. Второто нещо са хората. Христос е казал на учениците си „Ако двама се съберат в мое име и аз ще съм сред тях“. Така и аз, в антропософската работа съдбата ми изпраща хората, които или трябва да вдъхновя, или са сече вдъхновени, за да се присъединят към делото. И това справяне с ангажиментите, както казвате, се дължи на съвместната работа с други хора, с които заедно осъществяваме целта си. Тази заедност изглежда е моята награда, защото ме изпълва с радост.

9. Тази година в Стара Загора се проведеха две българо-румънски конференции. Доволен ли сте от тези събития?

Малко е да се каже доволен! От мно-о-го дълго време ми се искаше да направим връзка между двете общества, но пътят ме доведе в Букурещ едва през май миналата година.

Всяка пионерска работа е трудна

интервю
с *Диана Демирева*

1. Как възникна идеята за създаването на „Антропософски вест“?

Началото на „Антропософски вест“ бе поставено през януари 1999 г. От малък бюлетин през първите три години от създаването му, информиращ за събития в България и чужбина, след основаването на Антропософското общество през 2001 г., той се превърна във вестник, който представя една богата панорама на антропософския живот, генератор на идеи и жива връзка между хората, място за срещи, за обмен на идеи, новини и събития, вдъхновение за празници и конференции. Интересна и любопитна е причината за началото на издаването му. Преди 26 години живеех и работех в София с цел представяне и популяризиране на евритмията. Интересувах се от работата на антропософски-

Поканихме ги да организираме една първа среща в Стара Загора и да видим какво ще се получи. А резултатът надмина всички предварителни очаквания. Оказа се, че Румъния е не само съседна държава, но в душевно отношение сме много по-близки, отколкото обикновено се предполага. А в антропософската си работа ние действително формираме един общ духовен поток. Всичко това можа да се усети и изживее. Създадох се нови приятелства. По-късно Влад Попа предложи да изнесе серия от лекции за мисията и задачите на Михаил, така че организирахме втора среща-семинар, която за нас бе и Михайлов празник. Надявам се, че това, което започнахме като обща антропософска работа, ще се развива и обогатява в следващите години.

10. Дейността на управителния съвет на АОБ е тема, която е винаги актуална и интересна за читателите на „Антропософски вест“. Лесно ли е да се работи в управителния съвет?

Когато става въпрос за Управителния съвет, всички наострят уши. Но истината е, че ние сме сравнително малко Общество и нямаме кой знае каква „управленска“ или административна дейност. Така че, не е трудно в обичайния смисъл на думата. Но всеки член на УС носи душевно-духовна отговорност към Антропософското общество в България. Душевно-духовна означава, че макар някой да е избран, така да се каже, от членовете на Обществото, те не се явяват негови истински съдници за работата му в УС. Истинската преценка той ще получи в Духовния свят след като премине прага на смъртта и тази преценка ще бъде отпечатана в Кармата му за следващия живот на Земята. Който има смелостта да поеме такава отговорност, той е готов за член на УС.

Въпросите зададе *Цвета Мишкова*

те групи и всички инициативи в столицата и страната. Включвах се в срещите им и имах общ поглед върху дейността им. Антропософите тогава бяха много ентузиазирани и отдадени на изучаването на духовната наука, на издаването на първите книги и статии на Рудолф Щайнер на български език. Нашите доайени Вера Гюлгелиева, Светла Бисерова, Петко Бояджиев и Димитър Димчев имаха свои групи - отделно регистрирани дружества с различни теми, лектории и начин на работа. Тези лидери и хората около тях бяха ревностни радатели и разпространители на духовната наука на Рудолф Щайнер. Всяка група си имаше свой облик, различен от другите, търсеше собствен начин на работа и функционираше според нуждите на членовете на групата. Връзката между тях бе слаба. Идеята за създаването на вестника възникна с цел да обмени информация помежду им за работа над книги, лектории, празници, представяне на нови книги, посещения на гости от чужбина, новини от чужбина, за да се създаде една по-обща и пълна картина на дейностите и по този начин групите постепенно да се обединят.

2. Ваша ли беше идеята за създаването на вестника и как се реализира?

Да, преди да започна обучението си по евритмия, ра-

ботех в редакцията на местен вестник, където за първи път публикувах съобщение за основаването на първото антропософско дружество в Стара Загора през 1991 г. и първите статии за евритмията и валдорфската педагогика в последствие. От този опит много по-късно стигнах до идеята за новинарски бюлетин и предложих на най-близките съратници в Стара Загора да започнем списването на малък бюлетин, чрез който да преодолеем различията, да обединим информация и фактология за всички събития, които стават или предстоят в страната, за да знаят приятелите къде, кога и какво се случва. Създаде се първият редакционен екип от трима души. Аз пишех статиите на ръка, Георги оформяше и печаташе бюлетина, Недялко изготви заглавната страница и ни подкрепи напълно. Сега се връщам в началото: Причината да започне издаването на първия бюлетин бе да обединим разногласията между групите, да се концентрираме около пионерското разпространение на духовната наука и практическите инициативи, да се сплотим и да вървим към основаване на национално общество и обща бъдеща работа. Втората причина бе да уведомяваме приятелите за новините от Гьотеанума и света, да се превеждат кратки статии от чужди езици, за да сме съпричастни с антропософското движение изобщо. Освен това със създаването на вестите ставаме част от семейството на международните антропософски бюлетини и издания, които представят движението, конференциите и инициативите на антропософските общества по света. Искахме да бъдем част от международното движение, което позволява всяка работеща група да запази идентичността си, но да остане свързана с глобалния антропософски дух. По това време приятелите посещаваха международни конференции, на които представяха страната ни, но и лектори - гости също посещаваха България и помагаша на проходащото антропософско движение у нас. Главният въпрос беше дали ще обединим работата и усилията си в групите в общо национално общество, което да издигне на друго ниво развитието на антропософията. Аз самата се съмнявах, че времето за обединение на антропософските групи в национално общество ще настъпи скоро, но знаех, че ще трябва да извървим този път заедно и че новинарският бюлетин ще ни помогне. Георги Акабалиев беше убеден, че това е пътят и идеята за обединение на групите е следваща стъпка, визията му се доказва в кратко бъдеще. В този смисъл вестникът постигна напълно целта на създаването си, а именно обединението.

3. Как се развиваше вестникът през следващите години?

Вестникът отразяваше практическите инициативи и духовния живот на антропософските членове и приятели. Тези, които неотменно поддържаха и списваха редовно вестника бяха Светла Бисерова, Веселина Велкова, Георги Акабалиев, Диана Ботушарова. За тях редовното издаване и разпространението на вестника стана кауза. През следващите години се включи голям брой антропософски автори, редактори, сътрудници, лектори, журналисти, преводачи, учители, лекари, поети, репортери от страната и чужбина. Не е възможно да се изброят всички имена на хората, които участват в създаването на „Антропософски вест“, но всеки

един е оставил част от своя дух и доброволен труд за сътворяване на духовната култура на Антропософското общество. Настоящият редакционен екип поддържа и разширява още повече създалата се традиция и значително обогатява концепцията и визията на изданието с нови идеи и рубрики, за да продължаваме да очакваме с нетърпение и до днес всеки празничен брой на „Антропософски вест“. Да благодарим от сърце на всички редактори, автори, преводачи, репортери и финансови поддръжници на вестника през изминалите години и специално на главния редактор Веселина Велкова, която поддържа вестника от самото начало и продължава в настоящето да надгражда и отдава всички сили, за да продължава съществуването му. Още един стожер е Георги Акабалиев, техническият изпълнител, който неотменно оформя вестника на компютър и работи за редовното му издание.

4. Това, което разказвате, създава картината на една много интензивна и въодушевена духовна работа - силен импулс, обединяващ много човешки души. Звучи като подем. Така ли е?

Да, след основаването на Антропософското общество в България, скромният и малък бюлетин се превърна в печатен орган на обществото и главен източник на информация за всички събития в антропософския живот. Преводните материали значително се увеличиха. Статиите и интервюта нарастваха, поезията и изкуството заеха своето място на страниците, а представянето на нови книги и автори стана традиция. Редовните събрания, решения, съобщения покани, програми за конференции и теми на Антропософското общество бяха винаги на вниманието на членове и приятели. Практическите инициативи и срещи намериха своя открит форум на страниците. Вестникът отразяваше духовния живот на антропософските членове и практическите инициативи, които подемаха.

5. Разширяването на интернет и увеличаване на електронните медии води до промени в нагласата на читателите към източниците на информация. Необходима ли е, според вас, някаква промяна по отношение на „Антропософски вест“?

В бъдеще виждам силно онлайн присъствие на антропософските новини. Вестникът може да играе централна обединителна роля в това, което е първоначалната идея за основаването му. Вече всяка инициатива и дейност има свой уебсайт, но изданието продължава да събира тази информация в една обща картина, която представя антропософския живот в България. Повече новини за събития от страната и чужбина биха го правили още по-актуален, но за това е необходимо повече подготвени репортери, които да следят и отразяват събитията.

6. Труден ли беше вашият път на първа българска евритмистка?

Радостно е, че вече има много български евритмисти у нас и в чужбина и всеки има принос в развитието на евритмията в България. Не само антропософите познават това изкуство и приложенията му в живота. Евритмията е универ-

сална и би могла да включи всички. Все още сме на етапа представяне и начални стъпки и обучителни курсове, малки, но силно въздействащи представления. Аз бях първата евритмистка, която се завърна след обучение в страната с цел представяне, обучение и популяризиране на евритмията през 1996 г. Наистина беше много трудно първите години, но пък имаше желание, ентузиазъм за обучение в кратки курсове да се запознаят приятелите с нещо толкова ново, артистично и духовно. Всяка пионерска работа е трудна, изисква много търпение и постоянство, но най-важното е да не се отказваме, защото резултатите идват много по-късно, семената се посяват в твърда почва, важното е да покълнат. Тази година се изпълни един Сатурнов цикъл от първото представление на евритмия в Стара Загора на старозагорската евритмична група на сцена за празника на Михаил. Евритмията се върна след 29 години отново на същото място с вдъхновяваща групов евритмия за празниците Великден и Михаил и посветените им конференции и специално представление на румънски евритмичен дует за 100 годишнината. Все повече хора се включват в многогодишни курсове и съзнателно се обучават в това

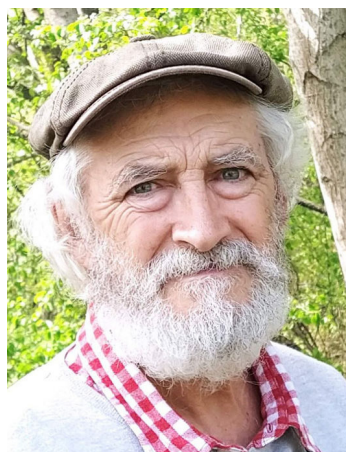

толкова ценно изкуство, развиващо цялостно човека, завещаано ни от Рудолф Щайнер.

7. С какво може да бъде полезен днес всеки член на АОБ, в контекста на цялостното антропософско движение?

Всеки член на антропософското общество е полезен след като е заявил принадлежността си към това духовно движение, всеки има лична връзка с антропософията. Може би настъпва времето, когато ще трябва да направим вътрешна промяна от четене и обогатяване с познание към практикуване и събиране на опит. За да е поставена на здравословна основа нашата дейност във външния свят, за да избягваме провалите на инициативи и конфликтите, необходимо е да се мине към редовна вътрешна работа по точните указания, завещаани ни от Рудолф Щайнер, именно развиване на вътрешно равновесие, себесъзнание и вътрешно хармонизиране на мисли, чувства и воля. Най-полезно е да се самоусъвършенстваме.

Въпросите зададе **Цвета Мишкова**

Чудото се случва в нас самите и ние сме творци на себе си

интервю
с **Недялко Абаджиев**

1. Как възникна идеята за създаването на „Антропософски вест“?

Идеята за възникване на нашия вестник се роди като желание да дадем повече информация как протича във времето нашата антропософска дейност, да информираме хората, които не бяха членове на нашата група за проблемите, които ни вълнуваха по това време. Тогава все още липсваше тази модерна днешна комуникация чрез интернет и един такъв вестник трябваше да информира хората от други градове как се развива антропософската дейност в нашата група. Също така предвиждахме да има кратки преводи на интересна информация, която намирахме от чужбина. Чрез наши лични контакти получавахме вестник, издаван от Гьотеанума, където в сбита форма се отразяваха всички дейности на антропософския живот в Дорнах. Така взехме решение ние също да се опитаме да направим нещо подобно и в нашето

Общество. Така се роди идеята за вестник Антропософски вест.

2. Какви цели стояха пред тримата учредители?

Както казах, желанието ни беше да се разширим към други градове в България, да поднесем актуална информация на хората, които имаха интерес към Антропософията, които нямаха възможност да присъстват на нашите сбирки. Чрез този вестник много хора успяха да установят контакт с нас, защото ние бяхме написали нашия адрес и телефон. Тогава много читатели от други градове осъществиха чрез вестника контакт с нас и се вляха в антропософското движение.

3. Защо за теб е толкова важен троичният социален организъм?

За мен това е фундаментален въпрос, който за съжаление до ден днешен се подценява много от нашите членове, които не разбират правилно ролята на човешката тричленост - Тяло, Душа и Дух, и следват един подсъзнателен импулс, присъщ на източноевропейския човек, който все още не разбира пълноценно тази божествена тричленост. Антропософията разкрива, че човекът е представител на Микрокосмоса, роден от Създателя, който има задачата да влее тези Божествени импулси в социалния живот, за да подреди и оздрави обществото, което днес е загубило в

голямата си част връзката с външния свят, връзката с Макрокосмоса. За съжаление, това е една много болна тема в антропософското ни общество, на която не се обръща достатъчно внимание, чиито последствия и днес могат да се видят в нашата дейност. Ние много често говорим за духовен живот, въздигаме се в небесата, но подценяваме материалните неща, забравяйки, че Духът и Материята са двете страни на едно Цяло. Един пример искам само да дам - това е плащането на членския ни внос. Има хора, които могат да говорят толкова красиви неща за Духа, но не си плащат членския внос. За източноевропейеца, който не е излизал от границите на държавата ни, който не е общувал с други националности, които няма добър пример как функционира една правова държава, това са въпроси, които не го вълнуват. Той все още живее един затворен, изолиран живот в своето тяло, и в него почти не е развито чувството за правилен социален живот и общуване с околните. Нашият „балкански манталитет“ все още не осъзнава факта, че необходимите правила и закони държат баланса между двете крайности, между материалното и духовното. Колкото е важно човек да живее един свободен духовен живот, толкова е важно човек да живее и един материален живот, основан на ред и отговорност към себе си и към другите. Това са двете крайности в нашия живот, които взаимно се изключват, които имат антагонистичен характер едно към друго. Неправилното разбиране за Материалното води и до неправилно разбиране за Духовното. Идеята за живия тричния социален организъм, дадена ни като откровение на Р. Щайнер, би трябвала да бъде крайъгълен камък в нашата антропософска дейност. Нейното неразбиране, нейното подценяване води до изкривяване на нашата антропософска дейност, до допускане да живеят в нашето антропософско общество онези нездравни и разрушаващи импулси, които от една страна са прекалено духовни, а от друга страна са прекалено материални. И тези нездравни импулси разрушават нашата антропософска дейност и спъват правилното интегриране на Антропософията в българското общество.

4. Каква е разликата между българския антропософски път и пътя на другите Европейски страни?

За да разберем каква е разликата, трябва да поставим първо въпроса, с какво се различаваме ние като държава от другите Европейски страни? Аз съм пътувал доста по света и имам лични наблюдения и опит, затова ще се опитам да отговоря от моята гледна точка на този въпрос. Първо: ние сме Източно европейска страна с Източно православно възпитание и светоусещане. То се характеризира със своята консервативност и затвореност, с един страх, че материята ще унищожи духовния импулс, който живее във всеки един от нас. Ние не разбираме правилно този материален импулс и изпитваме подсъзнателен страх от него. Затова до този момент ние чакаме някой отвън да реши нашите проблеми. Това източно православно светоусещане е причината да липсва нормална комуникация между нас и другите Европейски страни, които изповядват Протестанството или Католицизма. Неразбиране има и от двете

страни. Ние трудно приемаме тяхната гледна точка и те не приемат нашата гледна точка, въпреки че двете страни наричат себе си християнски страни.

Едва от 36 години при нас дойдоха от Запада демократични промени, които разрушиха стария социален строй и ние сега се опитваме да градим демокрация от западен тип. Но този западен модел на демокрацията среща неразбиране от източно европейския модел на мислене и светоусещане. И това е напълно естествена реакция, защото когато една идея идва външно, без преди това тя да се е родила свободно в душата на източно европейеца, се получава точно тази конфронтация и недоверие.

В западния свят Антропософията е извювала своето място в обществото. Това е извювано с много работа. Членовете на антропософското общество на Запад са високо образовани и интелигентни хора с добро образование и добър социален статус, и са част от средната класа. Това е класата, която е относително независима от двете крайности между богати и бедни. Западното общество е изградено от три класи - малцинство богати, наричащи себе си елит; от бедни и една многобройна средна класа. Но в западното общество има тенденция богатият елит да намали влиянието на средната класа и всячески се бори ролята на средната класа да бъде отслабена и намалена. Задачата на средната класа обаче е да не позволи това да се случи. Тенденцията в нашето българско общество, е да се ограничи създаването на средна класа, тя да не бъде най-многобройната. Затова максималното ограничаване на влиянието на средната класа е лесно постижима в общество като нашето.

Раждането на икономически независимата средната класа в България бе възможно едва след настъпилите промени след 1989 година. Това е много кратко време, за да може да се промени съзнанието на хората. Тези промени, които се случиха след 1989 г., не се родиха свободно в душата на българския народ, а бяха външно инспирирани от Запада. За да бъде една държава духовно независима, да бъде правова и икономически самостоятелна, тя трябва да има многобройна средна класа. Но българския олигархичен елит, няма интерес от създаването на такава средна класа. Затова в нашето общество имаме елит, който е малцинство, едно голямо мнозинство от бедни, и едно малцинство от независима средна класа. А средната класа е част от обществото, която има задачата да създава мъдри закони, които да държат двете крайности в баланс. Разликата между нашия антропософски път и пътя на другите западни страни, в които антропософията е извювала и изстрадала своите права, е в степента на съзнание, себеосъзнатост и жертвготовност. Трябва да разберем, че освен да искаме, трябва да се научим и да даваме. Трябва да намерим баланса между едното и другото. Аз имам преки наблюдения и опит, какъв е животът в Германия и как работи там антропософският импулс. Първо, немската нация е написала в своята конституция като член първи думите „Свобода, Равенство, Братство“. И после следват всички останали закони. Държавата е осъзнала факта, че е много важно ней-

ните граждани да бъдат добре образовани и е направила достатъчно, за да подкрепи този импулс за свободен духовен живот, възпитание, образование и култура. Антропософите са изградили своите центрове, където се събират отделните антропософски групи с най-различни интереси. Те самите са построили своите частни Валдорфски училища, където се обучават децата на интелигентната средна класа.

В антропософското общество в Германия са осъзнали необходимостта от правилното разбиране на човешката природа, осъзнали са, че човек не е само тяло, но е и душа, също така е един вечен дух. Така те успешно прилагат тази тричленост в дейността си. Тук, при нас все още не сме приложили достатъчно успешно този много важен принцип в антропософското ни общество. Това е въпрос на себеосъзнатост, на правилно разбиране как трябва успешно да функционира едно такова общество като нашето. Това е задача, която само ние можем да изпълним за себе си самите. И в никакъв случай не трябва да допускаме някой друг от вън, да се намесва в решаването на нашите лични проблеми. Също така смятам, че следването на чужди модели отвън (така правят другите антропософски групи и ние така ще правим) е едно грешно решение. Ние сами трябва да решаваме как да протича нашата антропософска дейност, която трябва да се роди свободно в нашите души и това е наша лична задача и отговорност.

5. Какво е необходимо да се направи, за да могат успешно да се развиват евритмията, валдорската педагогика, биодинамичното земеделие, медицината и лечебната педагогика ?

Според мен първото нещо, което трябва да се прави, и да се прави постоянно в пълно съзнание, е да работим върху авторитета ни в българското общество, да работим за авторитета ни с нашите съседи, където се намира клубът ни. Дали ще се занимаваме повече с евритмия, валдорфска педагогика, биодинамично земеделие или друга антропософска дейност, е един наш вътрешен проблем. Но да общуваме например с непознати хора, това е един външен проблем и не трябва да бъркаме едното с другото. Едното е противоположно на другото. Думите ни трябва да отговарят на делата. Когато това стане, всичко ще си дойде на мястото. Тогава този наш импулс ще бъде подкрепен от невидимия свят, ще се осъществи в правилното време, ще стане с подходящите хора, и ще се реализира на точното място. Нека да си зададем въпроса: какво мислят хората за нас, как ни възприемат, какво сме оставили в техните души след разговора си с тях? Имат ли желание отново да общуват с нас? Трябва да не губим усещането си за реалността и винаги да бъдем будни, как изглеждаме ние и нашата дейност в очите на хората около нас.

6. Какво се случваше в антропософското развитие у нас преди 1989 г?

До смъртта на Димо Даскалов през 1989 г. ние се събирахме и функционирахме като една малка старозагорска

група, която се събираше в частен дом и слушахме лекциите, които „Чичо Димо“ ни изнасяше. Успоредно с това в София, Вера Гюлгелиева, Петко Бояджиев, Теменуга Станева, развиваха там своята преводаческа и лекционна дейност. Те се запознаха с Димо Даскалов и с членовете на старозагорската антропософска група чрез моя брат Петко Абаджиев. Тогава всички живеехме с един ентузиазъм, че може скоро нещо в България да се промени в социален план и ще може официално всеки да чете преводите на лекциите на д-р Щайнер на български и заедно с това да има един нормален социален антропософски живот между нас. По това време ние искахме нещо да направим, за да се промени нещо в нашия социален строй, в който идеите за свободата, за справедливостта, за едно правилно разбиране на християнството бяха табу. Вера Гюлгелиева няколко пъти посети Стара Загора и се срещна с нас. Теменуга Станева- Кьопке също дойде тук и се срещна с Димо Даскалов. Бяха обсъдени задачите, как Антропософията да се интегрира правилно в Българското общество. Това бе най-ентузиазираният, най-романтичният момент от началото на антропософското движение в България. Една година преди промените Теменуга Станева замина за чужбина. Вера Гюлгелиева и Петко Бояджиев продължаваха да превеждат антропософски книги от английски на български и да работят в своите групи в София. По-късно и Светла Бисерова се присъедини към групата на Вера.

7. Каква е ролята на Димо Даскалов?

От 1982 година до смъртта му през 1989 г., д-р Димитър Димчев, Йордан Димитров, Катя Абаджиева и аз бяхме близко до него. Димо Даскалов беше една много интересна, интелигентна и балансирана личност. Той беше един човек, който знаеше 6 езика. Постоянно работеше върху себе си, четеше антропософски книги в оригинал, превеждаше всеки ден. Това беше една голяма саможертва от него за благо на български народ. Аз не помня той да е повишил тон на някого, не помня той да се е скарал с някого, не помня той да е обидил някого. Беше една много харизматична личност и присъствието му излъчваше благодат, мъдрост и дълбоко човешко себепознание и смирение. После дойде смъртта на Димо Даскалов. Моето лично мнение е, че до този момент, български антропософ от неговото ниво, все още не се е родил между нас. По-късно групата в Стара Загора взе решение официално да се регистрира Антропософското общество.

8. Добре ли се развива АОБ след неговото учредяване или нещо сбъркахме?

На този въпрос не може да се отговори еднозначно. След регистрацията на старозагорското общество през 1991 г., днес имаме и официално регистрирано национално Антропософско общество, което обединява групи от различни градове. Провеждат се семинари, летни лагери с различна насоченост. Имаме в София и Валдорфско училище, което успешно функционира. Имаме и детска градина в Стара Загора, която също успешно работи. Осъществихме

скоро официална среща на нашето българско антропософско общество с румънското антропософско общество в Стара Загора. Всичко, което е направено, е направено с огромна саможертва на всички нас. Но нека да погледнем и към другата гледна точка, нека да погледнем и към онези проблеми, които спъват нашето развитие. До ден днешен ние не сме потърсили отговор на въпроса, защо хора, които са ни посетили веднъж, нямат повече желание да ни посещават, да общуват с нас? Дали в нас не е проблемът? Дали сме добрият пример за онези, които за първи път искат да се запознаят с нас и с нашата дейност в Антропософското ни общество? В самото начало след учредяването на нашето общество през 1991 г. ние искахме да направим нашето антропософско общество не затворено в себе си, а да бъде един естествен център, откъдето да се вливат в различни сфери на българското общество импулсите, които ни дава Антропософията. Още в самото начало на новосформираното Антропософско общество имаше един много интересен живот, в който импулсите „затваряне навътре и отваряне навън“ работеха в баланс. После дойде рутината. Загуби се вътрешното усещане за този баланс. Антропософското общество все повече се изолираше и затваряше в себе си, и също така се изолираше от целите, които още в самото начало си поставихме с неговото основаване да бъде един център, от който да се излъчват тези импулси. Тези нови духовни импулси, които намирахме в Духовната наука, вярвахме, че ще оздравяват правилно нашето болно българско общество. В началото имаше голям интерес от тези нови идеи, които идваха от Антропософията, членовете се увеличаваха, но с течение на времето те си отиваха, без да имат желание отново да се върнат и да бъдат сред нас. И това беше вследствие на загубата на така наречения „имунитет“, да разбереш интуитивно кога се загубва този здрав хармоничен баланс и се отива несъзнателно в едната или в другата крайност. Ние не успяхме да изградим до ден днешен една правилна приемственост, чрез която по-възрастните, по-опитните членове на нашето общество да предадат своя опит на следващата генерация, която идва след нас. Не успяхме да създадем онзи здравословен ритъм, които е необходим, за да може едно общество като нашето да бъде жизнено. Как ние, като членове на това общество, разбираме и прилагаме идеите за Духа, Душата и Тялото и как тези идеи да станат живи, за да бъдат един добър пример за околните? Старите антропософи не намерихме сили да бъдем по-твърди, за да се противопоставим на силите на егоизма, себелюбието и безотговорността, които все още живеят в нашето антропософско общество. До ден днешен не мога да разбера, как по-старите антропософи, хората с повече опит, допуснаха да се роди това негативно отношение между нас и нашите съседи в сградата на нашия клуб? Как ни възприемат нашите съседи, как изглеждат в техните очи? На вратата на клуба ни в Стара Загора стои табелата Антропософско общество. Но делата ни и липсата на разбиране, че в сградата има съседи, които живеят там, които са си в своя дом, е един факт, който забравихме и проспахме. Ние вина-

ги трябва да бъдем будни, че всеки излишен шум от наша страна, безпокои нашите съседи, и когато игнорираме това, ние работим против самата Антропософия, против нейното правилно интегриране в нашето българско общество. Ние можем много да си мислим, че се занимаваме с духовна дейност, но оценката за нашата дейност няма да дойде от нас самите, а ще ни я дадат нашите съседи, а също така и непознатите хора с които общуваме. Време е да си отворим очите и да разберем, че ние сами си създадохме този проблем. Поставихме гордостта и егоизма си на мястото на смирението. Смятахме, че с нас трябва да се съобразяват, защото ние сме „духовни хора“, а забравихме за хората около нас. Лудост е да правим една и съща грешка много пъти, и да очакваме резултат на уважение и разбиране от страна на нашите съседи. Докато не въведем ред в нашите сбирки да не вдигаме шум, да мислим и за нашите съседи, дотогава те ще имат и такова отношение към нас.

9. Изпълнява ли вестникът своите задачи или те разочарова?

Искам да изкажа моята голяма благодарност на всички, които днес участват в издаването на нашия вестник Антропософски вест. Той се издава, защото редколегията жертва от своето свободно време, за да може всеки брой да е по-интересен от предишния брой. Днес вестникът като обем е с много повече страници, от вестника, които се издаваше в самото начало, който беше от една страница формат А-3, сгъната на две. Моето скромно мнение е, че вестникът изпълнява до този момент задачите, които си поставихме в началото на неговото основаване. На всички, които са работили за неговото редовно издаване – едно огромно благодаря! Днес материалите, които се публикуват във вестника, се отличават с професионализъм и са оформени с добър дизайн. Още веднъж благодарности на цялата редколегия.

10. Какво трябва да се направи в най-близко бъдеще, според теб?

За мен нищо отвън не трябва да се очаква, което би могло да има важно значение за нашето развитие. Чудото се случва в нас самите и ние сме творци на себе си, на настоящето, на нашето правилно отношение към членовете на АОБ. Ако човек има желание и вътрешна мотивация, той ще постигне това, което иска. На този въпрос трябва да си отговорим всички заедно. Трябва отново да си припомним какво пише в устава на нашето общество, с който учредихме нашето общество през 1991 г., и тези задачи, които сме записали там. Животът в Антропософското общество е най-трудният, защото от една страна трябва да се съобразяваш с всички други членове на обществото, но от друга страна, не трябва да забравяш и своята лична свобода. И някъде по средата интуитивно, в тишина и спокойствие, всеки сам трябва да намери отговора на този много труден въпрос.

Въпросите зададе **Веселина Велкова**

ПРОМЕНИ ЧРЕЗ СТРАДАНИЯ И КРИЗИ

Изабел Димитрова е родена в Лайпциг през 1976 г. В университета Аланус в Алфтер изучава актьорско майсторство и формиране на говора. Работи като актриса и кукловод в Гьотеанума и други театри. Треньор е по личностно развитие в различни фирми и институции, режисира пиеси във валдорфски училища. Живее в България и Германия. Майка е на три дъщери. Очаква предложения за замяна на „формиране на говора“ (sprachgestaltung) с по-подходящи български думи. isafordim@gmx.de

Повече от 15 години поставям пиеси в горните класове на Валдорфските училища в Германия и Швейцария. Винаги се потапявам в артистичната работа с младите хора, за да преживея заедно с тях потенциала на промените, който съществува в артистичния процес за всеки индивид и общност. Всеки, който е преживял като родител или учител тази част от училищната програма, е наблюдавал как това интензивно време променя младите хора и класната общност. Какво и как се случва това? В тази статия бих искала да обърна внимание на този въпрос.

Ние обикновено забелязваме промените, след като са се случили. Случва се нещо невидимо, което се получава като страничен продукт на нещо друго. Когато гледам театралното представление, предполагам, че младите хора трябва да изострят няколко способности в процеса, за да могат да се държат на сцената. Например ясен и убедителен говор, който отива извън сцената и в най-добрия случай завладява и публиката. Тогава, разбира се, акуратността и повторемостта дават сигурност, за да има взаимодействие при последователността на сцената. Освен това е много важна способността да съм концентриран и търпелив към себе си и колегите. Самоувереността е засилена, когато убедително поставям моята роля в големия контекст на пиесата. Така се демонстрират способности, които могат да се практикуват и постигнат в класната пиеса.

Разбира се, младите хора не са съзнателни за това, а и не трябва да бъдат. Това е мое задължение като режисьор, което ми помага да водя процеса с търпение и любов към всяка криза. Защото истинската промяна винаги се нуждае от криза, за да ни държи като човеци. В тази точка аз бих искала да хвана тояга в защита на кризите. Логично е, разбира се, че ние хората искаме да избягваме кризите. Маша Калек веднъж каза: „Не заставай с лице срещу страданието, но когато дойде при теб, го погледни нежно в лицето.“ Така се опитвам да постъпвам и аз при постановките. Страданието трябва винаги да се очаква, защото аз искам нещо от някого, което той още не може да прави. Сега ние трябва да намерим начин тя или той да го постигне. Понякога трябва да се използват различни пътища, но преди всичко всеки трябва да е способен да признае, че един път може да не работи и това не е краят на света. Защото всички ние знаем, че има много пътища, водещи към целта. От личен опит знам, че когато кризата се приближи, първата реакция на хората е да търсят кого да обвинят за проблема. Най-доброто нещо, кое-

то може да се направи, е да изключим себе си. За нещастие, това обикновено ни отклонява от фактическата същност на кризата. Чрез обвиняването на някого потенциалът за промяна, който е вграден в повечето кризи, е изцяло игнориран. Това е най-важното нещо, което научих през последните 15 години – че обвиняването е съвсем неуместно. Въпросът за отговорността е много по-интересен и обикновено се дискутира по-лесно. Просто чрез замяната на думата вина с думата отговорност в средата на кризата се появява нов междуличностен космос.

Какво всъщност е артистичният процес и какво го отличава от другите жизнени процеси? Често съм си задавала тези въпроси, защото в моята работа разбрах, че всичко, което ние преживяваме в артистичния процес, се преживява също и в процеса на ежедневния живот. Само че артистичният процес е като увеличителна лупа - по-бързо, по-ясно и по-концентрирано. В ежедневния живот ни е много по-трудно да отразяваме преживяванията, защото ежедневното ни съществуване е като част от нашата кожа и винаги ще остава непокътнато, за да можем да живеем. Когато сме на сцената и представяме например пиеса, виждаме, че това няма нищо общо с ежедневния живот. И въпреки това сме призовани като цялостно същество – с мисленето (текста), чувствата (намерението) и волята (действието). Ние трябва изцяло да се отдадем на ролята, иначе в нея няма да има живот. Ето защо, подготвяйки се за пиесата, ние започваме да работим върху себе си. Ние можем да работим върху себе си всеки ден и без роля, но никой не би го направил без перспективата да служи на нещо по-висше, а именно на пиесата. Бихме предизвикали непоносимо главоболие – откъде ще събереш воля и ръководство какво да промениш и как? Вероятно това е възможно в контекста на терапията, но върху себе си? А това не е препоръчително.

Сега всеки млад човек има възможност да работи върху себе си по практичен начин. Как работи моята роля? Как говори тя? Кой харесва или не харесва моята роля? Като задавам тези въпроси, същевременно ги задавам на себе си. Така в движение достигам до границите си. Разбираемо е, че те са различни за всички и често е невъзможно да се каже кой и откъде ще произведе натиск върху границите ми. Тези гранични опитности са много индивидуални. Ето защо е много важно да се създават отношения на доверие с учениците и да имаме доверие при всяка индивидуална степен в процеса. Веднъж имах осмодасник, който не знаеше текста си, поради което не можеше да играе в пиесата. Аз се бях примирила със ситуацията и просто се надявах да се справи някак си. Когато се появи на сцената, той изигра ролята си със самочувствие и крайно убедително. Това преизпълни всеки, включително и него. За някои промяната става изведнъж с лупинг, а за други постепенно с малки стъпки. Режисьорът трябва да е съзнателно буден и да има респект за огромната работа върху себе си, за да е справедлив към ролите и пиесата. Защото когато младият човек се съпротивлява на метода или пътя, той винаги го прави от страх, а не от сила. Естественният страх може също да се приема с го-

лям респект към потенциала за промени и необходимостта той първо да се разпознае. Тогава ние предлагаме защитено пространство на опита за промяна и повече от всичко вярваме в способността за промяна у всеки индивид, въпреки че това не ни предпазва от кризи, а ни помага да използваме техния потенциал и да минем през тях заедно.

Накрая бих искала да разгледам промените, които се случват в социалната общност. Тъй като всеки индивидуално мисли, чувства и действа независимо на сцената, между учениците се сътворява нова общност. Всеки поема необходимата отговорност за цялото от своето място и ако някой се нуждае от помощ, някой незабавно се намесва да помогне така, че да няма опасност за цялостния успех. Винаги, когато наблюдавам това, си мисля защо ние, хората, не можем винаги и навсякъде да поемем по този начин отговорност за Земята и нашия живот. Тогава повечето от проблемите нямаше да ги има. Да, има нещо като идеално сътрудничество по време на представлението. И, въпреки че повечето хора не го забелязват, то оставя у нас удовлетворението от способностите на човечеството и всеки индивид, че ние можем да се издигнем променени в този процес. Промяна

от разбирането на това, на което сме способни, когато работим заедно. Каква радост можем да имаме и да я даваме, колко ясно и със силен глас можем да говорим, и колко искрено ще се трогнем, ако имаме вяра да постъпваме така с настойчивост и силна воля. Младите хора винаги се нуждаят от доверие в бъдещето – тяхното и на братята човещи. Аз дори бих казала: специално днес, когато знаците на времето сочат към идващата буря. Ето защо артистичният процес, който е от такова значение за развитието на младите хора повече от всичко в театъра, трябва да бъде придружен от будност и любов. Това е нещо като асистирането при раждане, защото резултатът обикновено се асоциира с голяма радост и любов, и защото си струва да се върви по този път отново и отново. И да гледаме нежно в лицето всички кризи и страдания.

Изабел Димитрова

превод: Йордан Димитров

Das Goetheanum

“News Letter” брой 82

School of Spiritual Science, Section for the Performing Arts

Великден 2025

СЪВМЕСТНОТО ХАРМОНИЧНО ДЕЙСТВИЕ НА СЪРЦАТА НИ

В Стара Загора през септември се проведе втората румънско-българска конференция за тази година. На 19.09.2025 г. в Антропософския дом пристигна антропософската група от Букурещ заедно със своя ръководител Влад Попа. Гостите бяха дошли да подкрепят инициативата на председателя на румънското антропософско общество за един нов Михаил импулс, който да изпълни с живот нашите национални антропософски общества. Българските участници в конференцията бяха членове на антропософските групи от София, Бургас и Стара Загора, както и някои млади хора от движението. Събитието, изпълнено с духовни откровения, беше една нова духовна победа и се превърна в свещенодействие около олтара на духовния храм, който всеки се опитва да изгради.

Ръководителят на старозагорската антропософска група „Рудолф Щайнер“, Георги Акабалиев, произнесе встъпителни думи и откри конференцията с кратка лекция. В протичането на септемврийското събитие беше съблюдаван принципът на вдишване и издишване. Заниманията с изкуство изпреварваха и следваха всяка лекция. Изнесените лекции от Влад Попа бяха четири, в първата от които беше разгледана мисията на архангел Михаил във връзка с човешката мисия. Всяка следваща лекция последователно разгръщаше темата за развитието на архангел Михаил през еволюционните епохи преди и след Мистерията на Голгота до наши дни в космическа панорама.

Всеки конферентен ден се откриваше от Диана Демирева с евритмични упражнения, чрез които участниците преживяваха импулса на Михаил с марша на Михаил, метеорното желязо, медните жезли и хорово четене на Михайловата имажинация. Евритмията активираше волята и концентрацията, душевното настроение и необходимата съзидателна и светла атмосфера като въведение към следващата част от деня. Сърдечността така про-

никваше във всяко поредно занимание, че невнимателният наблюдател можеше да предположи, че всичко се развива спонтанно и непринудено, но ние знаехме, че цялата конференция беше добре подготвяна месеци наред от инициаторите.

В съботния ден Мистерията на Михаил беше разгледана от Влад Попа в две части: „И Словото става плът“ и „Плътта отново стана Слово.“ В същия ден се проведеха две занимания с изкуство, ръководени от Мартайн Йоан, който деликатно поведе участващите към темата за противодействащите сили. Всички участници се включиха с ентузиазъм в пластицирането с глина, а Мартайн Йоан насочваше вниманието им към същността, изявата и особеностите на двете противодействащите сили, които ни отклоняват от Михаиловия път, както и към онези стъпки в самопознанието, които всеки човек може да направи с помощта на изкуството. След работата с глина в ръководения от него разговор бяха споделени размисли, настроения и преживявания. Мартайн

Йоан е холандски психолог и антропософски арттерапевт, както и един от основните инициатори на септемврийската конференция.

Последната лекция на Влад Попа беше изнесена в неделя, 21 септември. Нейната тема беше „Изкуплението на мисленето - действие на Михаил”. Той проследи вътрешния процес за постигане на различни нива на мисленето, които трябва да предприемем, за да трансформираме интелектуалното мислене в свободна космическа интелигентност. Някои слушатели признаха, че тя е била завладяваща и силно въздействаща, както и това, че всеки от тях се е почувствал докоснат. В заключителната кръгла маса се усещаше онази интензивна и топла атмосфера, която обединява и въздига душевното настроение. Една от най-младите румънски участнички сподели, че Михаил кима одобрително на нашата втора румънско-българска среща, защото е космополитична по своята същност и характер. Ние бяхме убедени в същото, както и в съгласието на Димо Даскалов, с когото всички се чувстваме свързани и се надяваме да продължим делото му. Предполагахме, че ще получим неговото одобрение не само защото първата му среща с Антропософията е била в Букурещ през първата половина на миналия век. Знаехме, че тази конференция не е началото на нашите румънско-български връзки, които са започнали в едно по-далечно минало и че им предстои също толкова далечно развитие в бъдеще. И въпреки че основната цел на тази втора среща беше достигането до необходимата будност на служителите на Михаил, бяха постигнати и по-далечни цели. За някои този празник беше една подготовка на етерното сърце да се положи Камъкът на Любовта в него, защото това полагане може да се осъществи във всеки момент от живота на всеки човек, тъй като то не зависи от никакви времеви условия и не е еднократно действие. Един такъв празник ни връща към нашите най-съкровени стремежи и ни припомня обещанието, че до края на земния си живот ще пазим Камъка на Основата в собствената си душа и както бе изтъкнато от лектора,

ние пазим в етерното си сърце копие от образа на Михаил. Това припомняне ни беше особено необходимо заедно с думите на Рудолф Щайнер за Михаелическата вяръност, че сме приели този духовен импулс и му отдаваме всичките си сили, превръщайки се в инструмент на делата на Михаил, и никакъв неуспех не може да ни спре. Тази септемврийска конференция ни беше необходима, за да имаме кураж да следваме волята на Михаил със свободната си воля и с духовно разбиране. Тя беше смела стъпка към една следваща конференция, в която биха се включили и други национални общества, а тази следваща стъпка предполага още много продължителна духовна работа.

Нова инициатива да се прави Антропософия беше съобщена от Мартайн Йоан. Той обясни как всеки от нас може практически да упражнява стъпките, които водят към вътрешно духовно развитие. Тази дейност може не само да ни укрепи за ежедневиия живот и изпитания, но и да подготви необходимата основа за здравословни духовни преживявания. Инициативата ще започне с основните базисни шест упражнения, дадени от Рудолф Щайнер, по артистичен и концентриран начин в ритмична работна група.

Официалният език на септемврийската конференция беше английски и благодарение на прекрасния превод и усилия на Павел Йорданов се осъществи духовната връзка с гостуващия лектор Влад Попа. За израстването на онази нова човешка общност, за която Рудолф Щайнер ни е поставил многобройни задачи, е необходимо образуването на една почва, което се постига чрез хармоничното съвместно действие на нашите сърца. Именно това се получи в Стара Загора на Михаиловия празник. На следващите страници читателите на „Антропософски вест” могат да се запознаят със съдържанието на встъпителната лекция на Георги Акабалиев, а в един по-следващ брой и с лекцията на Влад Попа.

Веселина Велкова

ДА ОБЕДИНИМ СИЛТЕ СИ ЗА РАБОТАТА С МИХАИЛ

Скъпи приятели, скъпи гости, в това време на годината целият планетарен живот се подготвя за празника на Архангел Михаил. Кулминацията на този празник е на 29 септември, но ние започваме този празник още тази вечер и следващите два дни посветени изцяло на Михаил. Започваме това празненство в нашия Антропософски дом в Стара Загора, като се надяваме, че ще почувствате този дом като ваш собствен дом.

Работата и дейността на архангел Михаил не могат да бъдат възприети във външния свят. Тази работа е изцяло невидима. И вие лесно го усещате, ако се вгледате в света - никой не празнува празника на архангел Михаил, дори и църквата, която се възприема като духовна институция, не го празнува. Празнува се единствено и само в Антропософското общество, благодарение на съобщенията, които имаме от Рудолф Щайнер.

На този празничен семинар ние ще научим много за

работата и задачите на Михаил от лекциите, които е подготвил по темата нашият приятел Влад Попа. Преди това обаче, бих желал да споделя нещо, което е личното мое чувство и усещане. На много места включително и в антропософски кръгове този празник започва да бъде наричан Микалмас подобно на Коледата Кристмас. Аз не знам какво означава това Микалмас, може би Михаилоден. Но на мен ми звучи фамилиарно, принизява празника до един обикновен човешки празник, като Петровден или Ивановден. Само че, скъпи приятели, не бива да си позволяваме фамилиарничене с Духовния свят. Трябва да се произнася името – Миха-йл. В българския език наставката -ил (в англоезичните народи -ел) в името ни показва, че това е едно свещено, божествено същество. Когато кажем по този начин Миха-йл, не е необходимо да се добавя Архангел, защото това се подразбира. Когато произнасяме Миха-ел или Миха-йл, ние чувстваме през нас да преминава поток от духовна сила,

деликатен и трудно доловим, но истински. И затова, по нашениски, аз просто го изговарям празник на Миха-йл.

Рудолф Щайнер говори много за мисията и задачите на Михаил в няколко различни сфери, но най-важното е развитието на човешката еволюция. Сега обаче, искам да ви кажа нещо, което вероятно не сте чували и може да ви изненада.

Съществата от Йерархиите в хода на еволюцията са развили съзнание, което е много по-висше от човешкото. С Ангелите ние имаме нещо общо в съзнанието само в нашите душевни изживявания. С Архангелите общо съзнание само в най-висшите нравствени идеали. А съзнанието на Архаите е толкова висше, че като човеци, нямаме нищо общо. Но, освен в света на Микрокосмоса, йерархичните същества имат своите задачи и в Макрокосмоса. Ние като човеци, инстинктивно сме постигнали в хода на познавателната дейност знание, за да се приближим до макрокосмическото съзнание на висшите същества. Например да вземем Ангелите. Те са ръководителите на елементарните същества на гравитацията. Следователно, ако искаме да се приближим до макрокосмическото съзнание на Ангелите, можем да изучаваме астрономия. Архангелите са управляващите духове на елементарните същества на пространството и ако искаме да се приближим до макрокосмическото им съзнание можем да изучаваме геометрия. Архаите са духовете на времето, те ръководят елементарните същества на времето. Виждаме как това, което казахме за Архаите, е валидно и за макрокосмическото им съзнание. В академичен аспект почти нищо не знаем за времето, освен че съществува, че протича от бъдещето към миналото и че сме се научили да го измерваме. Но да вземем Архангел Михаил. Без да навлизаме в подробности, от Духовната наука знаем, че в своето индивидуално развитие Миха-йл развива духовните си сили и способности до нивото на Архай. Затова казваме, че Михаил се превръща в Дух на Времето. И сега си задаваме въпроса, заради който казах всичко това. Можем ли и как да се приближим до макрокосмическото съзнание на Миха-йл, който е Дух на пространството като Архангел, но вече и дух на времето? Ами като започнем да изучаваме проективна геометрия, геометрия в която проследяваме първичната връзка на пространството и времето. Едва сега разбираме защо Рудолф Щайнер подканва и насърчава да се изучава проективната геометрия. Оказва се, че това е една Михаилова работа.

Бих искал да спомена, че тази година празникът на Миха-йл е много специален, защото това е първият празник на Миха-йл, 100 години след заминаването на Рудолф Щайнер в духовния свят. Много неща са се случили през тези 100 години и ние можем да кажем, че това е нещо като праг, един момент, в който потоците вече се преобръщат. Много неща се променят, но за това аз ще говоря повече, може би, на Коледната конференция, защото това също е свързано с работата на Михаил. Както знаете, има много духове, които са свързани с Михаил и те оформят една сфера на влияние. Тези същества са били в Михаиловото училище,

в духовния свят през 16-ти, 17-ти, 18-ти век. Духовните същества и човешките души са били внимателно избирани от Михаил, за да участват в това духовно училище. Това не е някакво публично училище и не всеки може да чуе това, което е казано в него. Те са били неговите внимателно избрани ученици. След това, в началото на 19-ти век, тези същества и човешки души, взимат участие във великия космичен култ. Голяма част от членовете на Антропософското общество по времето на Рудолф Щайнер са били част от Михаиловото училище. Рудолф Щайнер е казал, че няколко милиона от участниците в свръхсетивната школа на Михаил са инкарнирани, но само малка част от тях намират път към Антропософията.

В началото на 20-ти век, когато Рудолф Щайнер започва да разпространява Антропософията, се случва нещо много интересно. Сега ще го обясня по-детайлно. Можем да кажем, че 100 години след заминаването на Рудолф Щайнер, Антропософията има вече един оформен лик за външното общество и външния свят. В Старите мистерии е било невъзможно някой човек да отиде, да почука на вратата на храма и да заяви своето желание да се присъедини към него. Посветените на храма много внимателно са избирали своите ученици, а за учениците е било необходимо да получат покана от йерофантите, както е било и в школата на Миха-йл. Сега този процес се променя и тази промяна настъпва постепенно след Мистерията на Голгота. И това, което се случва в света, всъщност е, че Антропософията става достъпна за всеки, хората започват да я четат, започват да я изучават, да я опознават и разбират, че искат да се присъединят. Така те могат да започнат да осъществяват своята връзка с Михаил. Именно благодарение на Антропософията, хората, които не са участвали в това Михаилово училище, сега могат да се присъединят към Михаил и могат да се присъединят към общия Михаилов организъм. Защото в Антропософското общество се намира земното отражение на Михаиловата школа и всеки, по собствена свободна воля, може да поиска членство в Школата през вратата на Антропософското общество, ако е последователен в своя стремеж. Така все повече и повече хора могат да поемат по истинския път на посвещението, защото Михаил има нужда от нови съратници и помощници.

Както казах в началото, работата на Михаил в света е невидима, но човешкият труд е видим, а Михаил има нужда от все повече и повече активни помощници, за да извършват работата, която може да се прави от хора, които са вече свързани с Михаил. За да се вижда работата на Михаил на Земята, са необходими хора, които да работят. И аз се надявам, че това общо събитие ще ни вдъхнови да обединим нашите сили в служенето на архангел Михаил. Благодаря ви!

Георги Акабалиев

19. 09. 2025

Стара Загора

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВОТА, КОИТО РУДОЛФ ЩАЙНЕР НИ Е ОСТАВИЛ

Скъпи приятели, на мен се пада тази отговорност да ви събера и да говоря за стогодишнината от отпътуването на Рудолф Щайнер. Всеки от нас е свързан по някакъв начин с тези дни 29 и 30 март. През последните години ние се опитвахме по един съзнателен начин да извоюваме спомена за този ден и за това време. Рудолф Щайнер беше честван на 30 март преди 13 години в Гьотеанума и тогава Сергей Прокофиев в последното си слово пожела портретът на Рудолф Щайнер да стои в голямата зала на Гьотеанума. Трябваше на минат години, за да се появи този портрет и това е като едно изпълнение на неговата воля от 2012 г. През последните 20 години повече или по-малко съзнателно ние се опитваме да отбелязваме това време на отпътуването на Рудолф Щайнер. Миналата година, 2014 този ден 29 март беше Разпети петък. Тогава се събрахме тук на 30 и 31 март и отбелязахме три пъти по 33 години. Преди 12 години Великден също беше на 31 март. През 1923 г. Великден също е бил по това време. Тогава Велики четвъртък е бил на 29 март, а Разпети петък е бил на 30 март.

Как съдбата поднасяше знаците в живота на Рудолф Щайнер за това време? Знаем, че една година преди това, 1924 г, той е в Прага. Две години по-рано в лекциите за Кръговрата на годината и Великденския празник той говори за Великденската мисъл и Михайловата мисъл. Преди 6 месеца ние се събрахме на 29 септември, за да отбележим както Михайловия празник, така и стогодишнината от Последното слово на Рудолф Щайнер. Тогава се събрахме един ден след Последното слово, а сега се срещаме един ден преди неговото преминаване на Прага, така че можем да се опитаме да изживеем този последен ден, 29 март, от живота на Рудолф Щайнер. Този ден е бил неделя и Вход Господен. Ако се върнем в Поврата на времената, както видяхме и в нашата медитация, дните от 3 до 5 април 33 г, отново се оказва, че 29 март е неделя и е Вход Господен. Така можем бавно и постепенно да възстановяваме и времето в Поврата на времената, защото ще ни бъде почти невъзможно да разберем живота на Рудолф Щайнер, неговия път и неговата мисия без познание за Мистерията на Голгота. Виждаме как съдбата и Духът на Времето събират в дните на страстната седмица тази духовна индивидуалност, която отбелязваме днес, и онази индивидуалност, която слезе в Поврата на времената. Отбелязвайки тази полярност между празниците: Коледа и Йоановден; Великден и Михайловия празник, ние виждаме как стоят и тези две дати: 29 март и 29 септември. Наред с Великденската мисъл Рудолф Щайнер издига и Михайловата мисъл. Христос трябваше да мине през гроба и да възкръсне, но човекът на духовното познание и най-вече Рудолф Щайнер, за него най-добре отговаря Михайловата мисъл „Той възкръсна и след това беше положен в гроба.” Когато насочваме нашето внимание към този ден и тези 6 месеца от 29 септември до 29 март, прекарани в ателието, ние всъщност трябва да се изпълним с тази Михайлова мисъл: Той възкръсна приживе и след това спокойно

можеше да бъде положен в гроба. Две години, 1923 г, по-рано в тези дни Рудолф Щайнер поднася тези две мисли. Ако се върнем още 12 или 15 години назад във времето на Рудолф Щайнер, той е във Виена през 1910 г. и изнася цикъла „Макрокосмос и микрокосмос”. На днешния ден преди 15 години той изнася лекцията за сърдечното мислене. И нашето проникване в духовния свят се осъществява чрез това сърдечно мислене, не с физическия орган на сърцето, а с етерния, с този дванадесетлистен лотосов цвят. И всъщност, чрез това сърдечно мислене човешката душа трябва да се издигне по пътя към Висшето си себе в духовния свят, изживявайки 12 гледни точки, изоставяйки своята личност и поглеждайки се от 12 гледни точки. И това е пътят към Висшето себе, по който може да събере в себе си 12 личности. А колко личности, колко роли е трябвало Рудолф Щайнер да изпълни в своя живот! Дали можем да си представим цялата му енциклопедичност и това преминаване през живота на един човек, който не се дипломира, а има смелостта и куража да навлезе във всички природни, естествени науки, философия и литература, без да иска за това никакво писмено доказателство и диплома, за да няма никаква зависимост, а даже и професия. От далечината на времето сега ние казваме „да, той е имал своята мисия”, но можем да си представим колко му е било трудно, работейки като библиотекар, архивар, журналист, писател, лектор, драматург, икономист, евангелист, философ... Може би ще съберем 12 различни роли или личности, в които той се е проявявал. Можем да ги подредим по един систематизиран начин. И това е едно от предизвикателствата, които Рудолф Щайнер ни е оставил, за да можем да навлезем в неговия живот, като изживяваме всички негови периоди и всички трудности, през които той преминава. Питаме се как е изнасял своите лекции почти всеки ден в тези 25 интензивни години от началото на века до 1925 г. На този ден 29. 03. 1913 г. той завършва цикъла си в Хага за влиянието на окултното развитие и отново говори за Себето, за Аза и астралното тяло, как при едно окултно развитие астралното тяло се превръща в едно Слънце, а Азът се разцепва на седем планети и кръжи около Слънцето. Човек може да изпраща своето съзнание както във времето, така и в съзнанието на други същества, йерархии. Рудолф Щайнер ни обяснява как една част от нашето Себе може да изживее съзнанието на Ангелите, друга част от нашето Себе да се издигне до Архангелите, до Елохимите. Напредвайки в своето окултно развитие, човек може да изпраща своето себесъзнание на различни нива в духовния свят.

И нека отново да се пренесем в ателието, дървената работилница, преди 100 години в неделния ден, 29 март преди 100 години, който е единственият ден, в който Рудолф Щайнер не може да работи. През последните 6 месеца той е работел, редактирал, четял книги. Гюнтер Вахсмут му е носел всеки ден по една купчина книги, ходел е до Базел, купувал е и Рудолф Щайнер е следял всичко, което се случва по света. Алберт Шефен също е идвал с другите новини.

Непрекъснато за него се грижат Ита Вегман и д-р Нол. Рудолф Щайнер в белите завивки и бялата си физиономия не напуска ателието през тези 6 месеца. Само една капандура, от която влиза светлина... Той почти не се храни и, както можем да си представим, тялото му все повече отпада, все повече просветлява като онова тяло, онази духовна индивидуалност в 13 век, която по същия начин постепенно и бавно си отиваше. Веднага можем да направим една връзка и с 13 век, защото за разбирането на Рудолф Щайнер все пак трябва да можем да познаваме неговата духовна индивидуалност и неговите предишни инкарнации. Както когато е трябвало да се говори за Рафаел, Рудолф Щайнер многократно в своите лекции казва, че Херман Грим се е опитвал да напише биографията му, но не е успявал, така и за Рудолф Щайнер за нас остават в тайна духовните източници, които е ползвал, скритият духовен живот, който той е водил - колкото и да се базираме на външните факти. Много по-рано са започнали пътищата, които той е трябвало да извърви. И затова в днешния ден ние отбелязваме както 100 години на Рудолф Щайнер, така и 800 години на Тома Аквински, който е роден през 1225 г. Виждаме тези 700 години, които делят раждането на Тома Аквински от смъртта на Рудолф Щайнер.

700 като 70 години, ако вземем един човешки живот, виждаме два човешки живота на една духовна индивидуалност, разположени във времето. Начинът, по който Рудолф Щайнер е говорил, е наподобявал мисленето на Тома Аквински. Когато е бил на 28 години, неговият приятел, професор по теология и богословие, е казал, това, което той говори наподобява на написаното от Тома Аквински. И така Рудолф Щайнер постепенно започва да припознава тази личност от 13 век. Ако погледнем Кармичните лекции, които идват след Коледното събрание, виждаме, че много от героите са живели в 13 век. Тогава разбираме, че, всъщност, той лично ги е познавал в своя живот като Тома Аквински. Например един Брунето Латини, за когото много често говори, е роден в 1220 г. Рудолф Щайнер говори за неговото посвещение и как той става учител на Данте, а Данте по-късно говори за Тома Аквински. Джото също живее по времето на Данте, по-късно се преражда по времето на Рудолф Щайнер. Рудолф Щайнер потвърждава, че Алберт Шефен е прероденият Джото. Ако искаме да разберем обкръжението на Рудолф Щайнер, ние можем да се пренесем в този 13 век. Както вече съм споменавал, повечето от тогавашните членове на Антропософското общество са били инкарнирани основно в Доминиканския и Францисканския орден. А една личност, която се ражда в 1244 г. е Жак де Моле, последният тамплиер, велик магистър, който изгаря на клада в 1314 г.

Кореспонденцията между Рудолф Щайнер и Мария също е много интересна. В писмата, които вървят между тях в тези месеци, той винаги се обръща към нея с: M.L.M. (Meine Liebe Maria), а тя пък му пише „Скъпи Е.“ Макар на шега, те са се обръщали с имената си от предишни инкарнации. Намираме хората, които са около него: Ита Вегман, Гюнтер Вахсмут, Мария Щайнер, Алберт Шефен, този езотеричен кръг и езотеричен форщанд. Почти всички те са живели в 13 век, повече или по-малко свързани с Тома Аквински. Темата за познанието преминава през предишните инкарнации

на тази духовна индивидуалност. Лесно можем да видим, че „Философия на свободата“ идва като едно продължение на творбите на Тома Аквински „Сума на теологията“, както и продължение на това, което е започнал Аристотел. В една своя лекция от февруари 1924 г. Рудолф Щайнер говори, че когато наблюдаваме главата на един човек, зад него се вижда етерната глава от предишната му инкарнация, зад нея по-предишната инкарнация, така че можем да си представим как всички тези предишни личности несъзнателно са продължавали да работят в живота на Р. Щайнер. Едно много по-голямо задълбочаване може да ни позволи да навлезем и да проследим нишките, които вървят от Аристотел към Тома Аквински до Рудолф Щайнер. Виждаме отражението на енциклопедиста Аристотел върху енциклопедиста Рудолф Щайнер. Когато работим с биографията, можем да проследим и съответните периоди в живота на всеки един от тях и да видим как нещата са се повтаряли в следващата инкарнация. Тома Аквински среща Христос в своята 48-ма година. Това е един известен диалог, рисуван от някои от художниците и във Ватикана. Христос му казва: „Ти добре писа за мен, Тома, каква награда искаш?“ Но ето, наградата идва в следващата инкарнация. Това, което Тома Аквински иска, може да го получи в следващата инкарнация като Рудолф Щайнер. Скоро след тази среща Тома Аквински престава да пише, защото след всичко, което е видял в духовния свят, това, което е написал, е само една плява и скоро след това напуска физическия свят, на 49 години. Интересно е, че на 49 години Рудолф Щайнер подхваща темата за етерния Христос. През 1910 и 1911 г. темата за второто пришествие на етерния Христос става основна в лекциите му. По-късно се появява и Кристиан Розенкройц в 1911 г. Започват лекциите от езотеричното християнство в Нюшател, после преминават през Базел „Етеризацията на кръвта“ и виждаме едно продължение в цикъла „От Исус към Христос“. Рудолф Щайнер е започнал там, където е спрял Тома Аквински. Колкото и нескромно да звучи това, което е поискал Тома Аквински, всъщност, е поискал Господа. В една от своите лекции по това време Рудолф Щайнер говори за спиритуалната икономика, от която разбираме, че копие от етерното и астралното тяло на Исус от Назарет са получавали някои от големите индивидуалности, хора от Доминиканския орден. Разбираме от лекциите на Рудолф Щайнер, че Тома Аквински и св. Франциск от Асизи са получили копие от астралното тяло на Исус от Назарет. Средновековието е било времето на тези отпечатъци от астралното тяло. Малко по-рано са получавали отпечатъци и от етерното тяло на Исус от Назарет, като св. Августин. И това, за което Рудолф Щайнер говори, е че Кристиан Розенкройц е получил отпечатък от Аза на Христос. Можем само хипотетично да си представим, че другата индивидуалност е Рудолф Щайнер, който е получил копие от Аза на Христос, след като Тома Аквински е пожелал това. След всичко, което е създадено като духовна наука и разбиране на Мистерията на Голгота, можем да предположим, че Рудолф Щайнер също получава отпечатък от Аза на Христос. През тези десетилетия и други духовни учени са се опитвали да намерят аналогии между живота на Рудолф Щайнер, особено след пожара и последните месеци, и седмици

от живота на Христос. Всеки е свободен на интерпретира, доколко пожарът на Гьотеанума е бил Кръстът и Голготата на Рудолф Щайнер. Доколко тези 9 месеца през 1924 г. след Коледното събрание, Кармичните лекции и Михаиловото училище са били един дар от Светия Дух в Петдесетница и последвалото затваряне в ателието за тези 6 месеца. Тези 6 месеца са като една Гетсиманска градина, обаче умножена във времето. В тези 6 месеца Рудолф Щайнер е живял по начина, по който един човек трудно може да живее. Същите трудности е имал и в тези 9 месеца, в които е изнасял лекциите. Самият той е казал в писмата до Мария Щайнер, че отдавна е над физическия свят. Духът продължава да работи чрез него, за да може всичко това, което имаме днес, да ни бъде дадено по този начин по-късно. И най-вече, за да може да се потвърди това, което две години преди отпътуването си той говори: как Михаиловата мисъл трябва да допълни Великденската мисъл, и той, всъщност, трябва да изпълни това, за което е говорил. Той трябва да възкръсне преди да бъде положен в гроба. Водени от тези идеи и мисли, отново можем да се потопим в живота на Рудолф Щайнер. Най-вече погледнато от нашата гледна точка, можем да си зададем въпроса: кои са предизвикателствата, които Рудолф Щайнер ни остави? Всъщност, колко са темите, с които ние продължаваме да се борим, въпреки че са минали 100 години от неговото отпътуване. Имаме тези 100 години, имаме всички негови произведения, медитации, и всъщност, сме оставени на свободната воля да продължим по този път.

Можем да се върнем и 30 години преди неговото отпътуване, във времето във Ваймар, когато той издава своята „Философия на свободата“. Тези 30 години, всъщност, от 33 до 64, са белязани от неговия етичен индивидуализъм, който той защитава в своята „Философия на свободата“, и основната максима на свободните хора да живеят в любов към действието и да оставят на свобода другите хора да действат според своята воля. По никакъв начин човек да не се намесва в свободната воля на другия. Единственият начин е само чрез мисленето, чрез идеите. И така, виждаме как този дух, идеите, и то одухотворяването на идеите, е това, което преминава от Тома Аквински към Рудолф Щайнер. По времето на Тома Аквински се води борбата между реалисти и номиналисти. За едните интелигентността е нещо общо, а за Тома Аквински и Албертус Магнус, всеки човек е една индивидуалност и има своя личен, индивидуален интелект. Но реализмът тогава не може да достигне до своята победа, въпреки че Тома Аквински сразява своите опоненти и Авероес, който повече от 60 години е в духовния свят. И Сигер от Брабант, който се опълчва по начин, по който тогава Тома Аквински го побеждава, но ако погледнем от нашата антропософска окултна мисъл, виждаме, че Сигер от Брабант защитава това, че трябва да има две съзнания, ако с едното съзнание душата се свързва с духовния свят, едно друго обикновено съзнание живее обикновения живот. Естествената наука е в едно съзнание, но в теологията, богословието е в друго ниво на съзнание. Всичко това ни изглежда много разбираемо, но за Тома Аквински това е една теза, която няма своето право. В последните си седмици Рудолф Щайнер, продължавайки да пише Ръководни антропософски

принципи, достига отново до въпроса за реалистите и номиналистите. И виждаме, че той отново изживява не само своя живот, но и предишния си живот. В един от последните си принципи той казва, че Антропософията единствено утвърждава тезата на реалистите. Все пак по онова време реалистите не са могли да внесат Духа в идеите по начина, по който Антропософията сега одухотворява тези идеи. Разбира се, през това време, няколко века след Тома Аквински, Мартин Лутер изгаря неговите книги. И това се случва. Три години след смъртта на Тома Аквински двеста негови тези са отхвърлени от католическата църква, а след 49 години, 7 по 7, точно колкото е живял, той става светец на католическата църква, в 1323 г. И чак в 19 век, във времето, когато настъпва епохата на Михаил, Томизмът става философия на католическата църква. В една по-предишна лекция достигнахме до идеята, че католическата църква разполага с езотеричното направление. То е знаело много добре, че Тома Аквински е прероден в края на 19 век и кой, всъщност, е прероденият Тома Аквински. Това си остава една хипотеза, но тя обяснява много неща, както и по-дълбоките причини за запалването на първия Гьотеанум. Колкото и да се възприема идеята, че това е работа на един свещеник от църквата в Арлесхайм, не е трудно да намерим по-дълбоките причини и действия как да се уязви етерното тяло на Рудолф Щайнер и как да бъде спряна неговата активна дейност. Естествено, ние имаме нашата свобода да размишляваме върху тази тема. Сто години са един малък период, но трябва да минат сто години от преминаването на една личност, за да си позволим да навлизаме по-дълбоко в нейната карма, предишни инкарнации и коя е тази индивидуалност, която стои. Както в случая с Кристиан Розенкройц. Така, че след тази стогодишнина ние вече сме в правото си да можем и по-дълбоко да дискутираме окултните неща, свързани с тази духовна индивидуалност. В своите последни седмици Рудолф Щайнер с цялото познание и информация, която има около себе си, намира присъствието на тези две течения – на номиналистите в съвременната наука, която е силно арабски повлияна; и на реалистите в Антропософията. Той е силно обезпокоен от нарастването на материализма особено в средата на 19 век, когато е битката на Михаил с Ариман и победените аримански духове слизат и навлизат в душите и умовете на хората, на учените от 19 век. И целият този научен и технически прогрес, който започва още по времето на Рудолф Щайнер, слиза на едно по-ниско ниво под природата, в субнатурата. Виждаме как той е предвидил всичко това. Последните антропософски принципи касаят точно това потъване в подприродата. Тогава Рудолф Щайнер предвижда всичко, на което ние се радваме като на едно облекчение, като една победа на материализма, една победа на Ариман, чрез която ще намираме все по-малко време и за духовното познание. Ариман временно печели битката, но ние я продължаваме. И в бъдеще трябва да усилим духовното познание като една противотежест срещу това потъване в субнатурата. Колкото и да сме малко, трябва да умножим нашите усилия в духовен аспект, за да се противопоставим на продължаващото потъване в материята. В последните месеци на Рудолф Щайнер той е изпълнен с това безпокойство за бъдещето

на човечеството. А иначе неговият разсъдък остава много ясен и когато проследяваме тези антропософски принципи, виждаме колко точно, научно, философски са издържани. И само от няколко изречения ние получаваме една картина за множество процеси.

Тези антропософски принципи продължават живота и след смъртта, както и другите му произведения, както и автобиографията, която той пише в последните си месеци, която няма как да завърши. И достига до Мюнхенския конгрес, 1907 г., когато Рудолф Щайнер е написал своето завещание 18 години преди своето преминаване в духовния свят. На 46 години той написва своето завещание и казва: „Всичко, което ми принадлежи, оставям на Мари фон Сиверс.“ Така е спокоен, освободен от всякакви задължения и готов за всички превратности на съдбата и на Духа. Можем да си представим през какви трудности е преминал и оцелял, за да стигне до тези 64 години, колко пътувания с нощни влакове. И ако следим кореспонденцията, виждаме, че той не може да празнува даже и 50-ия си рожден ден, защото се оказва в нощния влак от Швейцария до Берлин, който пътува 18 часа. И той пристига късно на 27 февруари 1911 г. и не може да изнесе лекция, а за него най-голямата награда е да направи лекция на рождения си ден. Той пише на Мария фон Сиверс, че трябва да отложи за 28. 02. лекцията си в Берлин. Така можем да проследим всеки негов рожден ден, мантрите и медитациите, които са от него към него, към Ита Вегман и Мария Щайнер, което също е едно поле за изследване и за търсене на техните кармични връзки. И тъй като 100 години се затварят, ние отново можем да се пренесем към тези предизвикателства, които Рудолф Щайнер ни е оставил и най-вече това, което е неговата духовна мисия, а именно кармата и реинкарнацията. Освободен от кармата, Рудолф Щайнер започва на 63 години да изнася тези лекции, както и преди това на Коледното събрание говори за Аристотел и Александър, Гилгамеш и Енкиду. Познанието за тези индивидуалности, които преминават през епохите и които винаги пренасят в себе си културата на своето време в следващите си инкарнации, е едно от предизвикателствата, с които ние можем да продължим да работим. Можем да намерим десетки герои от 13 век: Брунето Латини и Джото, и Данте, и Луи IX, който после става също близък на Тома Аквински, и Бонавентура, и Албертус Магнус, и Реджиналдо, които стават все по-пълнокръвни, когато знаем как те са свързани с Тома Аквински и Рудолф Щайнер. Даже техните наследници от Доминиканския орден продължават традициите на доминиканската философия. Виждаме темата за реинкарнациите, която живо ни интересува. Проследявайки една духовна индивидуалност в поредица от инкарнации, ние все повече изживяваме времето, в което те са живели и все повече намираме нещо от себе си в това минало.

Голямата тема, която той ни е завещал като едно предизвикателство, е Мистерията на Голгота, която трудно можем да обхванем в рамките на един живот. Благодарение на неговите лекции върху Библията и четирите евангелия, и особено Петото евангелие, тя става все по-разбираема за нас. Имайки антропософското познание, всеки може да се потопи в нея и да изживее по един много по-разбираем и за-

дълбочен начин това наследство, което без антропософията и Рудолф Щайнер би останало неизползваемо за съвременните хора. Въпреки че всичко това създава и е създавало на Рудолф Щайнер проблеми с другомислещите и с църквата. Когато ние се опитваме да влезем в диалог с хора от църквата, да говорим за двете деца Исус или че Христос и Исус са различни духове и индивидуалности, виждаме, че няма как да разпространим това познание освен ако самият човек пожелае да се потопи в него. Още веднъж можем да усетим каква благодарност носим към Рудолф Щайнер за това, че сме се докоснали до това познание и всеки сам решава как да продължи по-нататък да го разпространява, воден от свободата и необходимостта.

Рудолф Щайнер казва, че Мистерията на Голгота се състоя в 3 ч. в един петък на 3 април 33 г. и този ден, това време трябва да бъде начало на новото летоброене, колкото и да е трудно това. През последните години видяхме острата реакция, която предизвиква това познание, защото не всеки може да обхване антропософията и лекциите, които идват всеки ден, умножени по 10, по 20 години в този ден. Този момент бележи началото на езотеричната хронология. Всъщност, новото летоброене започва в 33 г. и сега, след 8 години очакваме истинската 2000 година от Голгота. Защото винаги остава нашият въпрос: защо Рудолф Щайнер толкова явно е споменавал многократно, че ние всички отново ще дойдем в края на 20 век. Не правим ли с това един подарък на Ариман? Да, може би той знае, но защо по толкова категоричен начин е дал едно познание, което е окултно, духовно, осъзнавайки все пак, че това ще породи множество препятствия и пречки пред душите, които ще се инкарнират в края на 20 век, за да се изживее така наречената кулминация. През последните месеци на 1924 г. Рудолф Щайнер смята, че е необходимо по един много по-интензивен начин душите от неговото време да извървят пътя в духовния свят и в края на 20 век отново да бъдат тук. Но ако в края на 20 век са тук, тогава кулминацията няма да може да се осъществи. Трябва да изчакаме до 2033 г., за да могат все пак тези души да узреят, да намерят антропософията. Когато правим собствените си биографични изследвания, трябва и това да имаме предвид, търсейки аналогии и връзки, доколко това, което Рудолф Щайнер е споменал, ни касае. Вземайки и това време на неговото преминаване в края на март, времето на неговите лекции, почти всеки ден той е давал духовно познание и истини. Какъвто и да е въпрос да ни интересува, в момент, в който отворим даже и лекцията от този ден, ние намираме отговора. Пътувайки миналата седмица, ми позвъни един приятел и ми каза: какво мислиш по въпроса? А аз съм отворил лекцията от 22 март 1909 г. и съм точно на пасажа, за който той ме пита дали Учителите на мъдростта и хармонията на усещанията са, всъщност, този кръг на Бодисатвите. Разбира се, този въпрос не може да се коментира по телефона и в превозното средство, но два реда по-надолу аз намирам точния отговор в лекцията, която съм отворил. Всеки ден ние намираме духовни истини, които не сме ги и чули, и се питаме как в рамките на един човешки живот, колкото и да е интензивен, колкото и да е организиран, можем да изживеем цялото духовно познание,

което Рудолф Щайнер ни е оставил. Но все пак надеждата е в това, че не е необходимо всичко това да става в рамките на един живот, след като тези наши задачи и тази тенденция, тази неосъществена воля продължава в духовния свят, така че това, което сме оставили, после ще можем да го вземем и да продължим. Както казва Рудолф Щайнер в предишните си лекции, кармата на всеки ни поставя на изпитания и препятствия във всеки един живот, така че това, което всеки един от нас носи, не винаги може да го реализира в рамките на един живот, но това остава и има надежда, че дори и оцетени от език, литература, училища, колко големи усилия ние трябва да направим, за да се опитваме да догонваме нашите съвременници на запад, които имат валдорфски училища, четат лекциите на Рудолф Щайнер. Този Михаил дух, за който Рудолф Щайнер говори, колкото и да изоставяме, ние не прекъсваме нашите усилия, ние водим съревнование с нас самите, не е необходимо да се съревноваваме с обкръжението си. Всеки води битката с дракона в себе си.

Другата Мистерия, която Рудолф Щайнер ни е оставил, е разбирането на Михаилевата епоха. Рудолф Щайнер казва, че тази Михаилева мисъл също трябва да стане наша. Докато не се намерят 4 пъти по 12 човека, в които тази Михаилева мисъл да започне да работи, едва тогава в бъдеще ще може да се отбележи Михаилевият празник. Рудолф Щайнер не си е позволявал да го празнува, а на 28 и на 30 септември го отбелязва в лекциите във Виена в 1923 г. И при него е останало нещо неосъществено, което е трябвало да пренесе в следващата си инкарнация и което на нас ни остава като един духовен дълг. Тези 4 пъти по 12 можем да намерим и като потоци, и като тела, и както си искаме, 4 пъти по 12, които могат да кажат: Да, аз възкръсвам чрез духовното познание приживе и после спокойно мога да бъда положен в гроба. Разбира се, наред с Михаилевата мисъл и Духа на епохата, трябва да отбележим, че все пак сме едни щастливци, че сме в Михаилевата епоха. Това, което сега ни се дава, в следващата епоха ще ни се вземе по някакъв начин. Няма да сме толкова свободни, за да намираме духовното познание. Това, което Рудолф Щайнер дава, това, което сваля, е Михаилевото училище, което също остава едно предизвикателство, както и това колко отворено и колко затворено трябва да бъде езотеричното общество. И отново виждаме една аналогия с Христос, който трябваше да изнесе, да извади посвещението от мистериите центрове публично чрез Мистерията на Голгота. Колкото и да е искал Рудолф Щайнер да запази поне за известно време медитациите от Езотеричното училище, виждаме, че и те вървят по своя път сред публиката. И това също остава едно предизвикателство за всички, които изживяват себе си като михаелити или като членове на онова езотерично Михаилево училище, което е било в духовния свят. И това е другата ни задача и отговорност да разпознаем себе си като едни наследници и продължители на Михаилевото училище в духовния свят и тук. Защото като се върнем в духовния свят, Михаил ще ни попита: намерихте ли това училище на Земята. Винаги трябва да имаме пред погледа си и тази сцена. Както и Христос ще ни посрещне, така и Михаил ще ни

посрещне. Духът на истината е този, който ни прави свободни и този, който ние трябва да продължим. И в лекцията на днешния ден за сърдечното мислене, точно този дух на истината, който човек изгражда в своето сърце и своята душа, ни позволява моментално да различаваме истината от неистината. Преминаваме към следващото предизвикателство - етерния Христос, темата на двадесетте и тридесетте години на 20 век, която отново идва след 100 години и става актуална за нас. Ще отбележим две хилядолетия от Мистерията на Голгота, което ни задължава отново да подхванем тази тема. Темата за етерния Христос върви с ясновидството. Виждаме колко много въпроси и теми започнати от Рудолф Щайнер са актуални и сега. Темата за ясновидството, която стои като един дълг и той ни е посочил пътя, който можем да извървим.

Друг негов голям принос, към който също оставаме духовно задължени, са Мистериите му драми. В Мистериите драми, които са все още една далечна цел за много антропософи, той също е отбелязал пътищата и начините, които сегашният съвременен човек ще продължи. В тези Мистериите драми можем да намерим предизвикателствата, които ще срещнем. И всеки може да продължи този въпрос. Антропософската медицина, тази духовна, кармична медицина, за която Рудолф Щайнер и Ита Вегман работеха. Или троичният социален организъм. Още един дълг, който стои пред нас и пред бъдещето е троичният социален организъм. Михаилевият дух, този дух на троичността, който тече не само в човешкото същество, а и в обществото. Той може външно да не бъде осъществен, но вътрешно човек трябва да изживее тази троичност, да разбере принципите на свобода, равенство и братство, в които участва в живота. Да не говорим за цялата духовна еволюция, през която Рудолф Щайнер ни повежда. И да отидем чак до Старият Сатурн, Слънцето и Луната. От нас се искат по-малко усилия да отидем поне 3000 години преди Христос, защото сегашният период, както знаем съответства на 2000 години преди Христос. Сегашното развитие на етерното ясновидство и виждането на Христос е онова, което Авраам постепенно изгубва, когато вече хората трябва да развиват своя мозък по един по-различен начин. Това време, 3-то хилядолетие, е времето на Авраам. За да решим задачите, които сега имаме да решаваме, можем да отидем в Египетско-халдейската епоха, третата епоха, и във времето на Авраам, и преди него. Ние можем да обхванем тези 4 000, 5 000 години и да ги подложим на едно огледално отражение. Разбира се, можем да отидем и го Гилгамеш и Енкиду, за които непрекъснато си пишат в писмата нашите герои. Това са 3000 години назад, началото на Кали Юга, която свърши в края на 19 век и духовното пътуване на Рудолф Щайнер до Мистерията на Голгота. Ето колко усилия имаме да положим, да извървим.

Михаил говори чрез Рудолф Щайнер: „Положете усилия и вмъкнете времето в пространството.“ Вмъкнете времето и преди 100 години, 130 години, времето на Рудолф Щайнер по един сгъстен начин. И нашето време, тези последни 25-30 години, по един или друг начин носят един отпечатък от онези 25 години в началото на 20 век или пък на онези 25 години от преди две хилядолетия. Човек трябва да си повярва, че

тези граници могат да бъдат разчупени и преодоленни, и стига да поиска, може всеки ден да намира не само чудесата на деня, но откровенията, духовните послания, които идват от нашите духовни водачи всяка сутрин. Тази сутрин в събуждането си осъзнах, че, всъщност, този ден преди 2000 е бил Вход Господен. А не е трудно човек да достигне до него и по логически път, връщайки се назад от 5 април. Когато прие-маме по един съзнателен начин и намираме ритмите, всеки ден от годината носи много повече информация и познание. В последния ден на Рудолф Щайнер вратите на духовния свят се отварят, за което той многократно е говорил: „Вратата е отворена. Влез!“ Духовният свят отваря вратите за Рудолф Щайнер така, както и Ерусалим отваря вратите за идващия от Елеонския хълм Христос в днешния ден, Вход Господен. И днешният ден, 29 март, денят на живота все още, на надеждата, стои като една цяла вечност, отделена от утрешния 30 март. И аз си позволих в днешния ден да остана тук, за да пътувам утре рано за Дорнах и да отида на гроба на Рудолф Щайнер. Всеки сам решава как да се свързва с Рудолф Щайнер. Разбира се, не е необходимо всички антропософи да полетят към Дорнах и да коленичат на гроба на Рудолф Щайнер. Може би съдбата избира определени личности, които ще осъзнаят този съдбовен знак. През 2009 г. пътувах цял ден и когато стигнах, Прокофиев завършваше лекцията си и аз не можах да го чуя. Единствената ми утеха беше, че стигнах до гроба на Рудолф Щайнер. А след 3 години можах да чуя Прокофиев. Това, което не може да се получи веднага, се случва след определен ритъм и идва. Както и пожеланието на Прокофиев преди 13 години, когато вече беше болен и донякъде излекуван след операцията през 2011 г, да има един портрет на Рудолф Щайнер в голямата зала на Гьотеанума. И колкото ние в източна Европа да държим на иконите, на портретите, което пък липсва в западните институции, ние имаме една такава традиция да виждаме образа, да го изживяваме, всичко останало ще свършат нашите имагинации. Но ние трябва да създадем външното, фактите, като скеле, като конструкция. Видяхме и с евртимията днес какво духовно завещание идва от Рудолф Щайнер. Говорихме и за това, че с нашите ежедневни усилия можем да внасяме ритмите, седемте ритъма в 52 седмици. И те се повтарят в събота, четвъртия ритъм, както и 52-те седмици на душевния календар. Всеки ден от нашия живот е духовно, медитативно изтъкаване на живота, намирайки събитията в тяхната връзка с живота на Рудолф Щайнер и с живота на другите големи учители и посветени. Винаги има една повторимост на събитията. Гьоте си е заминал на 22 март, Новалис – на 25 март, Бетовен - на 26-ти, Харун ал Рашид - на 24 -ти, опонентът на Рудолф Щайнер и тук, и в духовния свят. Намираме една добра компания, която винаги по това време се връща, преживявайки тези дни през последната седмица на март, много често и в началото на Страстната седмица. Мисля, че и Сведенборг е преминал прага на днешния ден. А след 2 дни ще отбележим и 111 години от преминаването на Кристиан Моргенщерн – 3 пъти по 37. Прахът от неговата урна стои заедно с този на Рудолф Щайнер. И точно 11 години по-късно Рудолф Щайнер е преминал прага, точно когато са изминали 11 години от смъртта

на Кристиан Моргенщерн.

Знаем, че и Великдените вървят през 11 години. Днешният Великден на 20 април повтаря онзи от 2014 г., както и от 1924 г. Виждаме колко духовни усилия трябва на направим, за да можем поне да си спомним за Великдените в нашия живот. В един момент и такова предизвикателство ни чака: Празнувахте ли? Празнувахме Великдените. А спомен имате ли? Нямаме спомен как вървяха Великдените през годините. В една от лекциите си Рудолф Щайнер говори, че Христос живее и в спомена, в духовния спомен. Силата на спомена върви и във връзката с Христос. Разбира се, може да отидем и в етерното пространство, но паметта вече е друга, а не онази памет, за която Рудолф Щайнер говори през времената. Антропософът създава нова памет. Точно в този цикъл, който Рудолф Щайнер завършва днес през 1913 г, виждаме, че всеки, който тръгва по духовния път, започва да си има проблеми с обикновената памет. И той казва, че този, който има да върши някакви задачи, нека да не се захваща с езотериката, защото временно може да оглупее или поне другите да чувстват, че той не е съвсем адекватен, но който е решил да продължи по този път, трябва да преустрои обикновената си логическа и друга памет по един нов начин. Но това са предизвикателства, които всеки от нас сам решава сам. Това духовно познание остава за столетия и хилядолетия напред, но има надежда, че като се върнем след известно време на Земята, по-лесно и по-бързо ще разпознаем това духовно познание, отколкото в този живот. Това духовно познание ще продължи да бъде нишката в нашия живот, която ще ни свързва и с Рудолф Щайнер, и между нас, и с Мистерията на Голгота. Преминаването на Рудолф Щайнер преди 100 години е било като едно чудо, както са го описали. Все пак той съзнателно е усещал края си, макар че някои са изненадани. Разбира се, може да се проследят последните му дни. На 25 март той пише на Мария Щайнер и за първи път използва думи, които са негативни, сякаш не са негови: „ужасно, много лошо“, говори за своето така наречено подобрене. Преминава на 30 март в 10 ч. сутринта, след като цяла нощ Ита Вегман и д-р Нол са около него, през тази последна нощ. Разбира се, Рудолф Щайнер успокоява хората около него, до последния момент ги утешава и се опитва да се усмихне. И ние можем да изживеем неговия Дух и това спокойно, смирено преминаване, отдаване в Духа и вече знаем от стотиците негови лекции как този момент на смъртта се превръща от духовна гледна точка в най-разтърсващото и запомнящо се събитие за душата отатък. А това, което от земна гледна точка е едно нещастие и нещо, за което скърбим, от духовна гледна точка е радост, тържествуване, победа на Духа над материята, победа на живота над смъртта. Можем да бъдем напълно убедени как по една духовна необходимост и с новите задачи в духовния свят Рудолф Щайнер веднага е поел съзнателно своята мисия, оставяйки, разбира се, долу своите най-близки хора да изпаднат в тежки конфликтни ситуации. Но както казва той, кармата ще подреди всичко, ако не в този живот, в следващия. Така че той ги оставя напълно свободни в следващите години. След 18 години Ита Вегман преминава прага, както и Елизабет Вреде. Десетина години по-късно, след Рудолф Щайнер, Ита Вегман отива в духов-

ния свят и среща Христос и Рудолф Щайнер. Тя пише в едно писмо до Емиховен, че те са й казали: „Имаш още работа на Земята, не бързай да се прибиращ.“ Това е било точно в 1935 г., когато я изключват от форщанда и тя се разболява. След няколко години идва и в България. Така че чрез Ита Вегман импулсът на Р. Щайнер се пренася и в нашата страна след петнадесетина години (1939 г.). След което и Мария Щайнер също се разболява. Обаче 37 години произведенията на Рудолф Щайнер не могат да се публикуват в печата, защото издателските права са на Мария Щайнер, а тя е жива. И това пак е ритъмът 37. Те започват да излизат едва в началото на 60-те години, в последната година на Алберт Щефен и Гюнтер Вахсмут. Ние можем да разделим тези 100 години на три пъти по 33, можем да потърсим характерното за всеки 33-годишен период. Много от нас могат да се върнат назад и да намерят своите 33 години от 1992 г. досега, да ги изследват. И как са намерили Антропософията. За някои това може да са 40 и повече години. Рудолф Щайнер утвърждава този 33-годишен период като един Христов период. На този Великден, който идва, ние ще отбележим онзи Исусов импулс, който идва в нас. С всяко едно Рождество навлиза един Исусов импулс в нас и с всеки един Великден изтича един 33-годишен период и един Христов импулс минава през своята Голгота. Изживяването на тези основни празници може да усили нашето осъзнаване на тези годишни празници, което основно дължим на Рудолф Щайнер: целия годишен кръговрат, посвещението чрез изживяването на тези четирите времена и сезоните. Виждаме, че имаме да вършим много неща, от които се нуждае една много добра организация на

живота, и едно много добро разпределение на приоритетите. Виждаме колко много време губим за съвсем други и какви ли не неща. А укорът и упрекът от духовния свят стоят пред нас и всяка вечер ние се срещаме повече или по-малко с всичко това. Но Рудолф Щайнер ни е оставил свободни. Изминава един век, ще изминат още няколко века, също както християнството трябваше да чака поне 300 години. А да не говорим, че поне 2000 години са необходими, за да може едва сега да бъде разбрано християнството. Да разберем как Земята се превръща в един космос на Любовта и каква е нейната мисия. Да не отваряме и тази голяма тема за любовта. Всички ние сме навлезли в това разбиране за любовта от духовна гледна точка, всички ние, които сме навлезли в Антропософията. Любовта като морал, любовта, чрез която ние изплащаме старите си дългове, любовта, за която ние няма да получим нищо в бъдеще, тази безусловна любов, която едва в края на земното развитие ще достигне своята цел, за която Христос дойде на Земята.

Скъпи приятели, аз се опитам да премина през основните теми, които Рудолф Щайнер ни е оставил. Тези теми ще продължат да работят във вас. Много от нещата, които не съм казал, постепенно ще се пробуждат, а тази вечер всеки от вас ще заспи със своите въпроси. Какво ще му донесе сутринта и как все по-осъзнато ще може да чувства Рудолф Щайнер в своята душа като един духовен водач. Благодаря ви!

д-р **Трайчо Франгов**
29 март 2025 г.

РЕАБИЛИТАЦИЯТА НА КАИН

Искам да опиша една малко по-неизвестна страна от Сътворението свързана с една легенда, разказвана през Средновековието в малки групи от хора. Казват, че е имало време когато един Елохим е създал Ева и после се е свързал с нея. От тази връзка произлиза Каиновия народ. Един друг Елохим е създал Адам. Тогава този последният се свързва с Ева и от тази връзка се ражда

Авел. Тук е мястото да направя уговорка с читателя, че Рудолф Щайнер е развил в различни лекции нещата, които ще разкажа. И така да започнем да свързваме казаното от д-р Щайнер. Каин се е родил от облъчването на Ева от Елоах-Елохим по чисто духовен начин, който е един от светлите духове, или Елохим, слязъл от духовните висоти. Майката Земя, тогава се е наричала Ева. Тя е била човешката раса на Полярната епоха, много по-различна от сегашното човечество. Ние можем да си представим за топлината на кръвта и всичко останало, пулсиращо във всяка част на тялото ни от главата до петите. Всичко това си го представяме във всеки детайл на тялото ни и мислим, че всичко останало е изчезнало и не е останало нищо освен този топъл от кръвта човек.

Можем да си създадем имажинативен образ за това как е изглеждала Ева, с която Елохим се е съединил. Земята е била тъмна, но през следващата епоха, Хиперборейската, слънчевите духове са пропили тази тъмна Ева със светлина. Тези слънчеви лъчи са съдържали не само светлина, но и храна, а това, което не е било използвано като храна за поддържането на Ева, е било достъпно за целите на размножаването и по този начин Каин е възникнал от съюза на Елоах с Ева.

След като слиза в материята, Каин губи спомена за Духовния свят, от който е дошъл. Той е трябвало да развие способностите, за да може да се върне отново в него чрез собствените си сили отдолу нагоре към Духовния свят. Каин е първото човешко същество на Земята, дишането на което се е състояло от поглъщането и отделянето на топлина. През следващата Лемурийска епоха друг Елохим Яхве, също Слънчев дух изпратен да ръководи Лунната еволюция, е сътворил Адам от земен прах. Адам се е свързал с Ева и от тази връзката се е родил Авел. Тогава става разделянето на половете и е ясно, че свързването на Адам с Ева става с цел размножаване. По този начин се създават две класи, борещи се помежду си: Каиновата и Авеловата. Каин и Авел се борят помежду си ден след ден в телата ни, дори ежечасно се карат помежду си, защото Авел е представен от кръвта на артериите, която идва от белите дробове и от сърцето, изпълнена с животворящия дух на въздуха, чистия

и ободряващ кислород. Каин, от друга страна, е представен от венозната кръв, която е пълна с отровната, смъртоносна въглеродна киселина. Възникналата свада е между Каин, огнения човек, и Авел, водния човек. Каин убил Авел. Каин, огненото същество отнема водните същества от планетата. Тогава Адам повторно се свързва с Ева, и от този съюз с ражда Авел-Сет, който е прародител на жреческите раси. Родословието Авел-Сет става носител на божествената мъдрост и интуиция. Членовете му са били жреци и царе „по Божия благодат“. Те са негативните женствени сили. Линията на Каин притежава по-скоро силата на размножаването, отколкото интуитивната мъдрост. Това са позитивните мъжките сили, които са световни работници, научни изследователи хора на изкуството. По време на Атланската епоха е направен опит двете раси да се обединят, но това е довело до черна магия. В библията е посочен такъв пасаж „Синовете Божии се ожениха за дъщерите човешки“. В нашата епоха наблюдаваме развитието на двете раси. От потока Сет-Авел произлиза мъдрият цар Соломон, който е получил мъдростта си от висши вдъхновения. Той е могъл да замисли плана за построяването на храма, всяка част от който да изразява човешката еволюция, за да може Сафската царица, или мъдростта на душата, да се обедини с науката представена от Хирам. Но не е могъл да го осъществи със собствените си сили. За това е имал нужда от Хирам Абиф от родословието на Каин. Соломон е като огледало, което отразява космическата мъдрост без никакви усилия от негова страна. Хирам, от друга страна, вижда образа и го доразвива. Гьотеанумът е образ на този храм. Двата стълба, например, представляват Херкулесовите стълбове в Гибралтарския проток, през които човечеството е пътувало от запад на изток. Хирам Абиф е построил този храм като стълба на Херкулес, троицата на мъдростта, красотата и силата и мистерията на светлината и тъмнината. Душата е била привлечена от природата на Хирам, която е във всички нас и трябва да я възкресим в себе си. При завършването на храма е трябвало да се отлее бронзовото море, което представлява чистата човешка природа. От това извира огънят на страстта. Ако Желязното море се беше появило, щеше да направи Земята прозрачна, чиста планета. Но тримата чирака разрушават със съмнение, суеверие и илюзия първоначалната човешка природа, като помрачават отливката. Тази точка в човека е замъглена от облаци. В центъра на Земята Каин все още притежава чистата божествена сила на Елоах. Хирам Абиф се потапя в огъня, в сияйното желязното море и излиза от него. Той донася оригиналното Слово на Създателя, написано върху Златния триъгълник – висшите принципи на мъдростта, красотата и силата (Манас, Будих, Ата). Той успява да доведе Желязното море до съвършенство. Желязното море е сливането на нисшите и висшите принципи във физическото съществуване, в минералния свят. То може да бъде напълно създадено само след пълното потапяне в минералния свят, във втвърдяването на физическото тяло и само така астралното тяло може да се пречисти. Преди това не е могло да се втвърди, след пречистването се втвърдява и Словото може да възникне в етерното тяло в нова форма, което е Христовият принципи. Образуването на човечеството е създаване на

Свободата. Но когато Хирам се появява отново, след овладяването на трите висши принципа, той е нападнат в засада и убит от тримата спътници. Това представлява борбата, която трите нисши принципа водят с висшите принципи в човека. Преди смъртта си, Хирам Абиф е издълбал Майсторското Слово върху Златния триъгълник и го е потопил в дълбок кладенец. По този начин той е посочил времето, когато човечеството ще е пречистило астралното си тяло до такава степен, че Желязното море ще се втвърди, страстта ще се успокои и физическото и астралното му тяло ще формират солидната основа, върху която той може да стои в по-нататъшното си развитие. По това време не е било възможно да се издигнат трите висши принципа над човешката природа. Това е могло да се случи само след пълното пречистване на астралното тяло и посвещението на Хирам Абиф от Христос Исус. При възкресението на Лазар, духовното същество на Йоан Кръстител, който след смъртта си е бил духът, осеняващ групата на учениците, е проникнало в предишния Лазар отгоре към съзнателната душа, а съществото на Лазар е проникнало от отдолу нагоре, така че двете се преплитат. Лазар е могъл да се развие напълно от земните сили до нивото на интелектуалната душа само през това време. Мистерията на Голгота се случва в четвъртата следатлантска епоха и през това време е била развита интелектуалната или разсъдъчната душа. Следователно, Манас, Будхи и Атман е трябвало да му бъдат подарени от друго космическо същество, от съзнателната душа нагоре. Така, пред Христос е стоял човек, който е достигал от дълбините на Земята до най-висшите висоти на небето, който е носил в съвършенство физическото тяло чрез всички негови членове до духовните елементи Манас, Будхи, Атман, които могат да бъдат развити от всички човешки същества едва в далечното бъдеще.

Това става благодарение на Хирам, който слиза до Каин и взема трите принципа, които са преди грехопадението, но не може да ги свърже поради по-горните обстоятелства. При възкресението на Лазар Христос Исус го посвещава вече в следващия живот преди Мистерията на Голгота. В 13 век Хирам прави още една жертва. Каин привлича своите ученици в колегиума, в центъра на който са трите усвоени принципа в човешкото тяло, където трябва да бъдат възкресени по нов начин след Мистерия на Голгота, защото те са дадени преди събитието на Голгота. Виждаме това в индивидуалността, която приема тези принципи във вид на формули от колегиума и после ги принася във висините, като жертва пред олтара на Христос. За да може после отново да ги вземе като дарение за човечеството. Пред нас веднага се появява образът на прозрачното изчистено тяло на Хирам с преработените пречистени три нисши принципа. Отлятото море е спасено чисто и прозрачно. В 14 век вече като Кристиан Розенкройц той започва да вплита тези принципи в епохата на съзнателната душа.

От това се вижда как отхвърляният Каин израства пред нашия поглед чрез своите ученици Хирам, Лазар и Кристиан Розенкройц с реабилитирането му от Христос Исус, и голямото му значение в Михаиловата школа за бъдещето на човечеството.

ЗА ЛУНАТА, МИСТЕРИЯТА НА СРЕБРОТО И СРЕБЪРНАТА ВОДА

Когато загадъчната и красива Луна се появява в нощното небе, тя заблестява със своята светлина, понякога сребриста, нежна и ярка, оранжева и червена при пълнолуние. Има нещо магично и приказно в нейното сияние и въздействие. Тя е свят пълен с тайнственост и значение. Можем да кажем, че Луната е сестра на Слънцето и на Земята. За земното човечество Луната и Слънцето са две врати към Космоса. Знаем от Духовната наука, че великите праучителите на човечеството се намират на Луната в етерна форма. Лунните същества са водачите на хората и преди отделянето на Луната са живели заедно с тях и са имали за задача да им вдъхнат първичната мъдрост, и после са се оттеглили. Човешкото ни минало е свързано с тези същества, с нашето вътрешно битие, с нещата които не завият от ума. Това са нашите таланти и дарби, доброта или злина. В предземното ни съществуване преди да се въплътим, ние минаваме през Лунната сфера и получаваме от лунните същества всички неща, които работят в подсъзнанието, под ума, и ни правят това, което сме. По-късно в живота ние получаваме форма според нашите минали земни съществувания. Лунните същества отпечатват в астралното тяло това, което после навлиза в етерните и физическите тела. Така, когато излизаме от земната област в истински духовната (и погледнем назад), което определя най-вътрешните ни способности, темперамента ни, най-вътрешната същност на характера ни, ние минаваме през портата на Луната. През нея в живота ни прониква миналото, тя ни дава нашата индивидуалност. Затова намесата на лунните сили е една неизменна необходимост. Обаче във всичко, което идва от Слънцето може да се намеси нашата воля. Когато добре го почувстваме в себе си, ние го усещаме родствено с всичко, което живее в нас като свобода, като нещо, което може да стане чрез самите нас за бъдещето. Но Слънцето не действа в индивида, а в общочовешкото. Тези същества на Луната и Слънцето действат в настоящето и непосредствено произвеждат карма за човека. „Когато миналото и бъдещето се втъкават едно в друго, се определя съдбата на човека.“ пише Р. Щайнер. Чрез лунното съществуване ние сме свързани с нашето земно и космическо минало, което ни дава нашата особеност и определеност като индивидуални човечи, а чрез нашето слънчево съществуване сме свързани с бъдещето. Земно-човешки можем да говорим за необходимост и свобода; небесно космически за лунно и слънчево съществуване, и така да се свържем с чувството на инстинктивната мъдрост на древното човечество, което е изживявало Божественото. Нашата съдба е отражение на света на звездите, изтъкана от слънчевата и лунната същност. За да разберем Луната, трябва да имаме разбирането, че тя е свързана с необходимостта в съдбата ни, а за да разберем Слънцето, трябва да имаме разбирането за свободата в нас. „Така в Слънцето и в Луната, които външно се

Благословен бъди, Господи Боже, заради нашата сестра Луна-та и заради всички звезди, които си поставил в сияние и блясък по небесния свод.

Св. Франциск

проявяват в действията на светлината, в образа на сменящото се въздействие на Слънцето и Луната, се вплитат небесните огледални образи на нашата съдба.“ казва Рудолф Щайнер.

Рудолф Щайнер говори за Еле-взинските мистериите центрове, в които учениците са изучавали свойствата на металите и лечебното им въздействие върху човешкия организъм. Знаели са, че седемте планети са макрокосмични съответствия на седемте метала. Разбирали са, че металите възникват заради въздействието на планетите върху Земята. Земята им е давала веществата за образуването на метала и минерала, планетите са изпращали своите етерни сили към нея. Тук особена ролята има Слънцето. Заслуга за това имат висшите йерархии, които действат от Слънцето и това са силите принадлежащи на Духовете на Мъдростта. Погледнем ли от окултна гледна точка какво е въздействието, което идва като астрална сила от Слънцето, ние разбираме, че докато всички етерни сили, които действат върху минералите, (металите) и изграждат основните им вещества, идват от планетите, вградени и задържани в минерала, (метала) от Слънцето, от него също има такива етерни потоци към Земята. Зад тези етерни потоци, обаче се намират луциферическите духове - Духовете на Мъдростта от Втората Йерархия, които са изостанали в своето развитие на по-ниска степен от другите и им се противопоставят. Вместо да изпращат астрални потоци от Слънцето към минерала (метала), както трябва да бъде, те неправомерно изпращат етерни потоци към Земята. Така се е образувало златото, чиято същност идва направо от Слънцето без да е етерно свързана с планетите, затова то е метал свързан с луциферическите сили. За да има равновесие, което е необходимо за земната еволюция, другите, нормалните Духове на Мъдростта е трябвало да парализират, да премахнат луциферическите сили. Заради това те противопоставят на етерните, други противоположни потоци, които довеждат до това, че се отделя част от Земята. Така се образува земната Луна, нашата спътница, чиято орбита е около Земята. По този начин на Луната е изградена една мирова, планетарна колония и оттам вече се изливат етерни потоци към Земята. И за да бъде намалена силата на златото, е сътворено ново вещество, което е в Земята, и това е среброто. Този метал в много отношения има особени качества и значение. Рудолф Щайнер не случайно говори за Мистерията на среброто. Тя е в това, че: „В родството със среброто непосредствено се изразява това, което може да действа на импулсивността на топлината на кръвта. Но с него се изразява също и това, което духовно ни свързва с предишните земни животи“ казва Рудолф Щайнер. Мистерията на среброто е свързана с тайните на раждането, защото чрез него се предава връзката ни с предишните ни земни инкарнации. А тайната на кръвта, нейната топлина също е мистерия на среброто. Ако се случи така, че топлината на

нашата кръв по някаква съвременна причина бъде отнета, това ще доведе до болестни състояния, защото всичко, което е във връзка с топлината ѝ „е откъснато от това, с което собствено, трябва да бъде свързано от предишните земни животи” - Р. Щайнер. В такива случаи може да се развие болестното състояние - треска, свързано с висока температура. Тогава лекарят може да даде на болния, терапия със сребро, за да не бъде прекъсната духовната нишка с предишните земни животи. Затова лечението с лекарства със сребро е изключително добро за всички болести, които са свързани с кармичното и с тях антропософските лекари лекуват много успешно своите пациенти.

В съвременното ни се използва и сребърна вода за дезинфекция, и за лечение на редица заболявания. Има научни публикации, в които се описват свойствата на водните разтвори на среброто и показват за какво може да се използва сребърната вода, наречена още колоидно сребро или йонизирано сребро.

У нас успешно се прилага за различни заболявания,

сребърната вода „АКВАРГЕН”, от фирма ЕТ „Делтахим 999” - Николина Бояджиева - Бургас. Тя е произведена по електрохимичен начин и представлява воден разтвор на сребро и сребърни йони. Със своите бактерицидни, вирусоцидни и фунгицидни свойства „Акварген” е чудесно средство за поддържане на здравето, помага при много заболявания, като се приема вътрешно или външно - чрез компреси, промивки или с йонофореза. Използва се за лечение на вътрешни болести, както и в зъболечението, дерматологични, гинекологични, очни, УНГ, вирусни инфекции, декубитус, диабетно стъпало и др. Има лекари в гр. Бургас, които използват сребърната вода „Акварген” за лечение. Можете да закупите Сребърната вода „Акварген” от някои аптеки, дрогерии или билкови магазини в страната, където я продават, а също и чрез куриерските служби, при заявка по телефона - на 0889512506 или 056840680, както и на Николай Бояджиев - e-mail: nikolaybo@abv.bg. Повече информация за „Акварген” има в интернет и във фейсбук.

Вихра Калапишева

СЕДМОГРАМАТА НА МАЙСТОРИТЕ

В своите лекции Рудолф Щайнер многократно посочва висшите Майстори на езотеричното християнство като духовни инспиратори и ръководители на Антропософията. Например в лекция от 15. Об. 1915 г., изнесена в Дюселдорф по повод откриването на антропософската група, Рудолф Щайнер още веднъж обяснява непосредственото им отношение към антропософската работа така: „И тогава ние можем да бъдем уверени, че онези, които ръководят човешкото развитие и човешкото знание в качеството си на велики Майстори на мъдростта, се намират сред нас в нашата работа. И аз знам, че висшите Майстори, които наистина ръководят нашето движение от духовните светове, ще присъстват и в нашата работа в същата степен, в която вие действате в нашата духовнонаучна насока.” (GA 159)

Основните импулси на седемте водещи Майстори на езотеричното християнство в Антропософското общество са следните. Ние откриваме продължението на импулса на Манес-Парсифал в дълбокото проникване на Антропософията в тайната на злото, както и в съвременното търсене на Светия Граал, което тя разглежда като своя най-важна задача. (GA 149) Импулсът на Майстора Исус продължава в развитието на антропософската христология и познанието за цялостното значение на Мистерията на Голгота не само за човешкия свят, а и за света на боговете. Импулсът на Скитианус намира своето продължение в развитието на новото ясновидство чрез Антропософията и в познанието на мистерията на физическото тяло чрез силите, изтичащи от Мировата Полунощ. Истинското разбиране на тайните на тялото на Възкресението е възможно само чрез тези сили. В наше време импулсът на Гаутама Буда действа от сферата на Марс и намира своето продължение в антропософското християнско учение за прераждането и кармата, както и в антропософската медитативна техника, която отговаря на всички изисквания на Съзнателната душа. Импулсът на Бодисатва Майтрея е свързан с Антропософията най-вече чрез

възвестяването на Етерния Христос и чрез работата над развитието на духовните сили на човешкото Слово. Импулсът на Новалис е дълбоко свързан с антропософския стремеж към обединяване на човечеството в единно духовно цяло, с което някога Христос може да се съедини като негов висш Аз. Той допринася за обединяването на различните кармически течения вътре в езотеричното християнство. Импулсът на Кристиан Розенкройц обединява всички Майстори и продължава в Антропософията по нейния розенкройцерски път на посвещение, както и благодарение на действието на неговото етерно тяло, което води не само към преживяването на етерния Христос, но и помага на всички онези, които в наше време възвестяват мъдростта на езотеричното християнство.

За истинското разбиране на тези Майстори най-главното е, че всички са устремени към една-единствена цел и са изпълнени от един-единствен стремеж – да служат и помагат с всичките си сили на Христос, централното Същество на целия ни космос. Те действат от Неговия Дух, те живеят в Неговия Дух, духовната им общност произтича от Неговия Дух. Затова от езотерична гледна точка те са не само Негови посланици и посредници между Него и земното човечество, но и Негови органи на възприятие, неговите седем очи, с които Христос се вижда в земното битие и подпомага по-нататъшното му ставане.

Може също да се каже, че тези духовни Учители са онези седем звезди, които според Апокалипсиса, Човешкият Син държи в ръката си, ръководейки цялата земна еволюция с тяхна помощ. В Апокалипсиса е описана неговата космическа имажинация като представител на божествения „Аз съм” и същевременно като висшия Дух на Слънцето: „В своята десница Той държеше седем звезди и от устата му излизаше остър от двете страни меч, и Неговото лице – като сияещо Слънце в своята сила.” (1: 16)

Затова ние можем да обединим всичко казано в едно цяло, като се възползваме от окултния символ, за който Рудолф Щайнер говори в лекция от 27 април 1907 г. във връзка с духовнонаучното разглеждане на Апокалипсиса: „Седмоъгълният знак е символ на добрия Дух на Слънцето. Седемте му ъгъла символизират седемте планети... Окултистът изобразява звездите с образа на седемте очи на фигурата, седмограма. Обединени са силите на всички планети с обкръжаваща ги линия. Заедно те обединяват всичко.” (GA 96) По-нататък в същата лекция: “В християнската традиция

добрият Дух на Слънцето се нарича Агнецът. След завършването на развитието на Земята добрите ще развият в себе си седем рога (ще станат подобни на Агнеца). Седмограмата е знак на Христовия Дух.” (GA 96)

Като съединим този седмоъгълен символ на Слънчевия Дух с духовните импулси на седемте Учители на езотеричното християнство, ние можем да получим фигурата, която характеризира цялата им съвместна дейност, която в 20 век се е проявила в Антропософията. Така че на нивото на „Майсторите на мъдростта и хармонията на усещанията”, тоест на нивото на голямата „Бяла ложа”, тези седем Учители в тяхната съвместна дейност представляват „Агнеца със седем очи” – духовния инспиратор на Антропософията.

Можем да поясним и по този начин тяхното особено отношение към Съществуването на Христос. В прощалните беседи от Евангелието на Йоан самият Христос ясно показва в какво се състои главната разлика между Космоса на Отца и Космоса на Сина. С идването на Христос на Земята е започнала новата мирова епоха на свободата и любовта. В първата епоха отношението на духовния свят и хората е било отношение на господаря към робите, а във втората то трябва постепенно да се превърне в отношение между любящи братя и приятели. Главната разлика между робите на Бога и неговите приятели е в това, че приятелите ще бъдат напълно посветени в целите на Бога, в целите на земната

еволюция. Те ще станат такива благодарение на съединяването на Христос със земната еволюция. Тази кардинална разлика е посочил Самият Той със следните думи: „Аз вече не ви наричам роби, защото робът не знае какво прави господарят му, но Аз ви наричам приятели, защото ви казах всичко, което съм чул от Моя Отец.”(15:15) По този начин именно познанието за истинските намерения на Христос и духовните йерархии, които Му служат, за развитието на човечеството, както и съзнателното съучастие в тяхното осъществяване ще направят човека истински приятел на Бога.

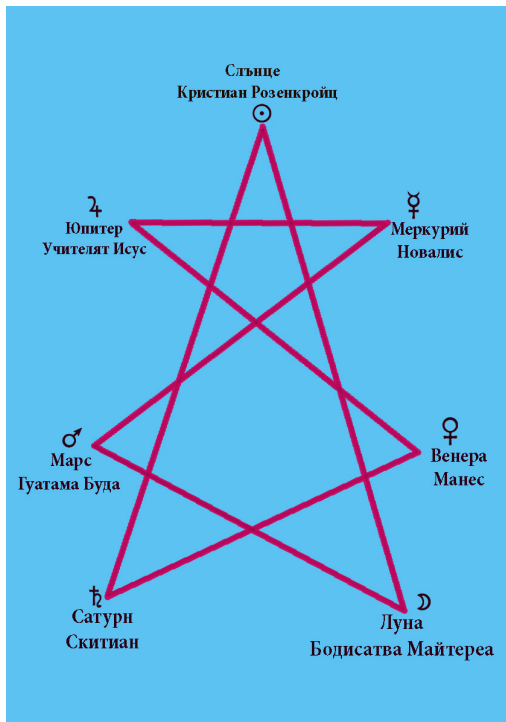
Такива „Божии приятели” са всички истински Майстори на езотеричното християнство и преди всичко онези, за които говорихме тук.

Но благодарение на Антропософията онова, което в течение на две хилядолетия е било достойние само на тесния кръг на висшите християнски посветени, може да стане в наше време достъпно за всеки човек с добра воля, който иска да намери живия Христос, за да може след това свободно да допринесе за неговото осъществяване на Земята. В резултат на това човек получава за първи път възможността да съедини своите духовни цели с духовните цели на Майсторите на езотеричното християнство и по този начин свободно да встъпи в кръга на истинските „приятели на Бога”.

Затова при откриването на всяка нова антропософска група като такова особено място на Земята, където целите на земните хора могат да се съединят с целите на водещите Учители на човечеството, Рудолф Щайнер отново и отново е произнасял следните думи като една магическа формула: „Ние никога не сме лишени от помощта на тези изключителни индивидуалности, Майсторите на мъдростта и хармонията на усещанията, когато ние се събираме в една от нашите групи в правилното настроение.” (GA 125, 23. 01. 1910 г.)

Сергей Прокофиев

Превод: Веселина Велкова

Не гледай какво другите правят,
Те са толкова много наоколо.
Накрая ще започнеш игра,
която никога не знае граници.
Следвай пътя на Бога.
Всеки друг води до отблъскване.
Прав път, по който ще вървиш
сам или с другите.

Кристиан Моргенщерн

Нещата ще се изпълнят и подредят,
но трябва да имаш търпение:
та през годините в браздите
свободно да израсне щастие.
И един ден ще видиш да зрее зърното
и да узрява, и ще се надигнеш,
за да прибереш реколтата,
за да напълниш най-дълбокия хамбар.

Кристиан Моргенщерн

Програма за посещението на Ханс Хаслер в София

22 НОЕМВРИ

13:00 - Кратко представяне на Ханс Хаслер от Георги Акабалиев
Разговор в кръг:

- Първия и втория Гьотеанум и Антропософското общество и движение.

- Значението, качеството и задачата на членството в Първи окултен клас.

- Антропософско общество в България – обобщение след 25 години.

16:30 - Музикална програма изнесена от диплопираните антропософски терапевти чрез пеене

17:00 - Лекция: **Задачата на малките народи в светлината на Михаил**, лектор Ханс Хаслер

23 НОЕМВРИ

9:30 - Евритмия с Мира Вахрам

10:00 - Лекция: **Мирът като качество на Народностните духове и духовете на езика**, лектор Ханс Хаслер

12:00 - Заключителен кръг, обзор и рефлексия

По покана на Сдружение „Антропософски кръг Изис-София“ Шефен Хартман отново ще гостува в България в началото на следващата календарна 2026 година. В рамките на посещението са предвидени няколко събития с негово участие. На 30 януари, петък, ще изнесе лекция: „Задачата на Рудолф Щайнер и Ита Вегман за човечеството“. За събота, 31 януари, е предвиден практически медитативно-музикален семинар с тема: „Философия на свободата“, а в неделния ден Шефен Хартман ще изнесе концерт.

За повече информация: Даниел Захариев, тел.: 0899 15 41 45

На 10, 11 и 12 октомври се проведе семинар на тема „**Инкарнацията на Ариман и работата чрез Михаил-Христос-Видар**“. В него взеха участие антропософи от България, Германия, Австрия, Израел, Русия и Украйна.

АНТРОПОСОФСКИ ГРУПИ

ВАРНА

Антропософска група
„**Михайлова ковачница**“
Радослава Ангелова
тел. 0878 478 638

СОФИЯ

Група „**Михаил**“
Лалка Фингарова, тел. (02) 868 99 49;
0888 263 741

„Гласови терапевти с Антропософска терапия чрез пеене“

Ул. „Х. Димитър“ 13
Цвета Мишкова 088295 3550
Красимира Калчева 0878 909 312

Антропософски кръг „Аристотел“

Доц. д-р Иванка Кирова,
тел. (02) 831 78 74

Група „Рудолф Щайнер“

Александър Бояджиев
тел. 0888 406 095

Група „Ариадна“

Юлиан Андонов
тел. 088 662 6489

Група „ЛОГОС“

Константин Йорданов
тел. 0894 515 355

Курсове по антропософска социална арт-терапия

За връзка:
Снежана Бечева 0887 049 946
Вихра Калапишева 0887 152 335.

Група „София“

Михаил Колев, тел. 0884910127

СТАРА ЗАГОРА

Група „Рудолф Щайнер“

Георги Акабалиев, тел. 0878 398 509

Социална художествена терапия

„Дъгата на Дочка“

Дора Петрова, тел. (042) 643 500

Евритмична група „Граала“

Диана Демирева – 08875 59777

БУРГАС

Група „Парсифал“

Димитър Колев 0889 611 444

ЯМБОЛ

Група „Светлина“

д-р Ива Манева, тел. 0887

179 057

ПЛЕВЕН

Група „**Михаил**“
Моника Хаджиева тел. 0878 250 730

ПЛОВДИВ

Група „**Мани**“
Тони Кюмюджиян-0888992862
Мартин Атанасов-0883604339

Дарителски сметки

на Антропософското общество в

България

BGL BG24UNCR76301075590031
USD BG10UNCR76301175509595
EUR BG07UNCR76301475508630

Георги Акабалиев – 0878 398 509
Александър Бояджиев – 0888 406 095

БЛАГОДАРИМ !

Скъпи приятели, уважаеми читатели на „Антропософски вест“, Всеки, който желае да изкаже мнение или коментар по разискваните в настоящия и бъдещите броеве на вестника теми, може да ни пише на e-mail: vestnik@aobg.org . **Очакваме ви.**
От редакцията

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Веселина Велкова
Цвета Мишкова
Христина Ангелова
Георги Акабалиев

Тел: 0897 728885
e-mail: vestnik@aobg.org
уебсайт: www.aobg.org

Отговорност за съдържанието на публикуваните материали носят единствено техните автори.